

ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ЗА ОСМИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК	
Циљ: Циљ наставе српског језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине и савремене уметности.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Језик (граматика правопис, ортоепија, историја језика)	
Ученик ће бити у стању да: - објасни настанак и развој српског књижевног језика; - разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; - сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; - именује дијалекте српског језика; разуме постојеће језичке прилике у Србији; - издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; - користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима - и повеже их са новим градивом; - доследно примени правописну норму; - примени основна правила о распореду акцената; - Препознаје просту реч у једноставним примерима;	Укупан број часова предвиђених за ову тему је 43 (14 обраде, 29 часова утврђивања). Да би ученици учили и савладали наставне јединице из граматике у већини случајева се као полазиште узима текст, пожељно је да је текст познат (обрађено књижевно дело) зато се на основном нивоу очекује разумевање текста, издвајање тражених информација или појмова (врсте речи, реченице, падежи, акценат речи и реченице). Постављањем конкретних задатака, да у тексту подвуку, пронађу, издвоје тражене речи или реченице ученици ће савладати или утврдити обрађено градиво. Да би проширили своје знање о врстама речи, проверићу колико су научили у претходним разредима. Обнављањем службе речи у реченици и реченичних чланова, које су раније учили, ученицима ћу појаснити појам реченице. Знање о падежном систему српског књижевног језика надовезаће се на стечено знање о врстама и служби речи у реченици. У свакодневnoj комуникацији на часу исправљањем карактеристичних грешака које поједини ученици праве утичем на правилну употребу глаголских облика, али и књижевног језика генерално. О развоју српског књижевног језика и делу и значају Вука Стефановића Караџића, језицима националних мањина ученици ће учити слушајући и записујући најважније чињенице, такође

препознаје корен речи; гради породицу речи; зна особине и врсте гласова; правилно употребљава гласове у наводи врсте речи; ; разликује променљиве (род, број) и непроменљиве речи; препознаје придевску заменицу; зна употребу предлога уз одричне заменице, и заменице Ваш; употребљава правилно глаголски облик у реченици ; препознаје реченичне чланове у типичним примерима; - препознаје комуникативну и предикатску реченицу.

- Препознаје просту реч у једноставним примерима; препознаје корен речи; гради породицу речи; зна особине и врсте гласова; правилно употребљава гласове у наводи врсте речи; разликује променљиве (род, број) и непроменљиве речи; препознаје придевску заменицу; зна употребу предлога уз одричне заменице, и заменице Ваш; употребљава правилно глаголски облик у реченици ; препознаје реченичне чланове у типичним примерима; препознаје комуникативну и предикатску реченицу.
- схвата слоготворно р и дели речи на слоге (једноставни примери); схвата улогу префикса и суфикса; повезује дату реч са начином грађења; идентификује просту, изведену и сложену реч у сложенијим примерима; повезује реч са присутном гласовном променом; идентификује врсту наведене речи; повезује врсту речи са њеном подврстом; идентификује падежни облик; степен поређења;

постоји могућност за презентације из ових области које ће помоћи у савладавању градива. Осим на редовном часу, ученици ће моћи своја знања да провере и код куће помоћу задатака из Радне свеске. Како би ученици лакше и боље усвојили градиво, после сваке обрађене области из граматике биће краћа провера знања, тестом, квизом или асоцијацијама или направљен пано са истакнутим најважнијим ставкама неке области. На основу датих модела, путем понављања и увежбавања задатака из Радних свезака и Граматике, ученици ће моћи самостално да препознају типове творбе, а давањем примера ученици ће савладати одвајање корена речи од наставака и тако се припремити за утврђивање творбе речи. Синтаксичке јединице ћаци препознају тако што им поступно показујем редослед јединица које чине текст. На тај начин савладавају појмове речи, синтагме, предикатске реченице и текста. Показивањем Правописа, скрећем пажњу на садржај и области под којима се одређени правописни појам налази. Задавањем примера са намерним грешкама из Граматика и Радних свезака указујем на значај примене правописа, јер текст са правописним грешкама може да буде неразумљив или погрешно протумачен. На примерима из новина, реклама, наслова филмова уочавају неправилности и отклањају их поштујући правопис. Ученици ће радити диктате које ће у оквиру групног рада сами оцењивати, чиме развијају такмичарски дух и жељу за стицањем знања. Навођењем примера из народног говора ученици ће уочити разлику између књижевне и некњижевне акцентуације. Слушањем примера са звучних читанки лакше ће одредити место реченичног акцента или акцента у речи. Слушање им помаже да и сами правилније изговоре одређену реч. Све предвиђене области из језика се кроз различите нивое стандарда различито остварују задавањем вежбања која су прилагођена могућностима ученика. Ученицима који раде по ИОП-у, обим садржаја и методе биће прилагођени и базираће се на интензивном коришћењу визуелних наставних средстава и што већем укључивању у групни рад или рад у пару са ученицима-помагачима.

препознаје облик глагола; зна категоријална обележја глагола; одређује самостално реченичне чланове у једноставним примерима; препознаје прецизно одређивање реч. чл. дели сложену реченицу на просте (предикатске реченице) у једноставнијим примерима, препознаје реченични члан исказан речју и скупом речи; • објашњава начин грађења речи; класификује гласове комбинујући две особине; препознаје, објашњава и именује гласовну промену; Разликује врсту и подврсту речи и објашњава граматичке категорије; уочава употребу предлога уз падеже и везнике у реченицама; прецизно идентификује реченичне чланове у сложенијим примерима, одређује субјекатски и објекатски скуп речи; испитује сложену реченицу делећи је на просте у сложенијим примерима; издваја зависну реченицу у једноставним примерима; разликује реченични члан исказан речју и скупом речи и реченицом	Провера остварености исхода и оцењивање ученика вршиће се на основу усменог одговарања ученика, тестова, контролних задатака, практичних радова, вежби и опште активности и залагања на часовима и ваннаставним активностима.
ТЕМА 2: КЊИЖЕВНОСТ	
Ученик ће бити у стању да: • чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; • тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине	Укупан број часова предвиђених за ову тему је 64 (46 обраде, 18 часова утврђивања). Након прочитаног текста, наводим ученике да одреде које су основне информације које носи текст-проналазе главне ликове, одређују радњу текста, поруку текста. Истицањем особина уметничког, тј. неуметничког текста указујем на разлике. Давањем одговарајућих примера показујем

- уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове;
критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;
- истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;
- повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда;
- издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације;
- уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање;
- повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом;
- одреди временски оквир у којем је писац стварао; разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта;
- препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа;
- учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања;
- повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност); разликује основне књижевне родове: лирику, епику и

разлике између дескрипције и наратије. Постављањем питања наводим ученике да одвоје битно од небитног у тексту и тако дођу до главних мотива и одвоје их од споредних. Истицањем особина књижевних врста помажем ученицима да препознају и разликују приповетку од песме, романа и задајем вежбања помоћу којих ће повезивати наслове, ликове и ауторе дела. На разлике између књижевних родова указујем радећи неко од тих дела кроз особине сваког књижевног рода појединачно. Лако уочљиве су визуелне разлике (лирика - кратка, епика - дужа, десетерац, драма-дело по улогама). Показивањем речника, приручника и енциклопедија из школске библиотеке ученици ће научити да се њима служе, траже и проналазе жељене области – појмове. Да би научили да разликују врсте стихова и строфа наводим примере за сваку врсту (дистих- строфа од два стиха, катрен- строфа од четири стиха..., осмерац- стих од 8 слогова, десетерац – стих од 10 слогова...), задавањем примера- вежбања проверићу колико су научили. Ученици ће по жељинаправити пано са насловима, ликовима и ауторима одређених дела, путем асоцијација одређиваће теме и мотиве књижевних дела. Да би ученици препознали стилске фигуре говорим о њиховој улози (функцији) богаћењу језика, сликовитости. Истицањем стихова и њихових особина наводимо ученике да препознају дате стилске фигуре. Истицањем стихова који су обележени фигуром омогућавамо ученику да примети њену карактеристику и тако је препозна и одреди. На средњем нивоу ученик посматрајући стих уочава особине сложенијих стилских фигура. Објашњењем појмова резиме и кључне речи на примерима (пасус, реченица) задајем вежбе за препознавање кључних речи и краће текстове за писање резимеа. Ученицима може бити од користи препричавање које су савладали у претходним разредима. Слушањем текста ученици добијају основне информације, на основу којих ће одговорати на постављена питања. Записивањем плана излагања на табли сви ученици учествују у анализи дела, а давањем конкретних задатака, на пример да из текста издвоје наративне или дескриптивне делове текста, као и физички изглед и особине ликова

драму ; препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) ; препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог ; препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја) ; уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик... ; има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе; способан је за естетски доживљај уметничких дела

- повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација
- разликује лирско-епске врсте (баладу, поему)
- разликује књижевна научне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове
- препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)
- одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност
- разликује облике казивања у књижевноуметничком

усвојиће и препознавати нове појмове. За поједине наставне јединице ученици ће пратити презентације и филмове што ће помоћи интересовању и бољем разумевању књижевних дела. Све обрађене и утврђене наставне јединице су прилагођене стандардима и нивоима. Могућа је и корелација (заједнички часови) са наставницима историје, ради лакшег схватања различитих наставних тема које су повезане са историјским догађајима. Такође, могући су угледни часови који ће омогућити већу мотивисаност и интересовање ученика, путем нових, другачијих приступа и метода рада.

Ученицима који раде по ИОП-у, обим садржаја и методе биће прилагођени и базираће се на интензивном коришћењу визуелних наставних средстава и што већем укључивању у групни рад или рад у пару са ученицима-помагачима. Од њих ће се захтевати познавање општих одлика књижевности уз повезивање стечених знања са свакодневним животом.

Провера остварености исхода и оцењивање ученика вршиће се на основу усменог одговарања ученика, тестова, контролних задатака, практичних радова, вежби и опште активности и залагања на часовима и ваннаставним активностима.

тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог • уочава разлику између препричавања и анализе дела • уме да води дневник о прочитаним књигама • наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту • разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу • проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту • одређује и именује врсту стиха и строфе • тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело • изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже • повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују	
ТЕМА 3: ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	
Ученик ће бити у стању да: • уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; - пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; - уочи разлику између речи и лексеме; - препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи	Укупан број часова предвиђених за ову тему је 29 (4 обраде, 25 часова утврђивања). Слушањем текста ученици добијају основне информације, на основу којих ће одговорати на постављена питања. Записивањем плана излагања на табли сви ученици учествују у анализи дела, а давањем конкретних задатака, на пример да из текста издвоје наративне или дескриптивне делове текста, као и физички изглед и особине ликова усвојиће и препознавати нове појмове. Говорне вежбе су углавном повезане са различитим животним ситуацијама и

карактеристичних за свакодневну комуникацију;
 разуме значење застарелих речи и неологизама;
 користи речник, енциклопедију и лексикон;
 уочи манипулацију у пропагандним текстовима;
 напише приказ, расправу и краћи есеј;
 разликује делове текста и књиге – укључујући
 индекс, појмовник, библиографију – и уме да их
 користи; повезује информације и
 идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе
 и изводи закључак заснован на тексту.
 зна да се служи Правописом (школским издањем);
 примењује правописну норму из сваке правописне
 области у једноставним примерима
 зна правописну норму и примењује је у већини
 случајева зна и доследно примењује правописну норму
 именује дужину акцента у једносложним речима;
 правилно понавља изговор гласова и речи; наводи
 напамет научене краће текстове
 схвата и одређује место и дужину акцента;
 увежбава правилан изговор исказа, реченица,
 пословица, питалица, загонетака; наводи напамет
 научене лирске и епске текстове; интонација везана за
 узвик одређује место и дужину
 акцента и силазност и узлазност- примењује
 акценатску норму у изговору брзалица и краћих
 текстова - разликује изражајно казивање текстова од

искуствима ученика, што уз одговарајуће захтеве које пишем на табли
 ученицима омогућава да прате и говоре на задату тему. На тај начин
 развијају говорну културу. Слушањем прича и песама са звучних читанки
 уочаваће одлике изражајног читања и рецитовања уз објашњења појмова
 интонација, дикција, темпо и акценат. Прављењем намерних грешака у
 читању ученицима ћу указати на разлику између књижевног и некњижевног
 језика. Ученици ће добити задатак да сакупе што већи број некњижевних
 речи, а онда ће их замењивати књижевним. Планирани
 домаћи задаци и писмене вежбе су прилика да се развија креативност,
 маштовитост и писменост, као и да се богати речник. Теме су прилагођене
 узрасту, искуству и интересовањима ученика. Уз тему ученици добијају
 упутства и план излагања. Да би схватили значај писмености и правописа
 повремено ће добијати реченице са намерним грешкама (састављеним
 речима, без знакова интерпункције), такође задаћу им реченице у којима ће
 подвлачити или прецртавати сувишне речи и изразе. На часовима анализе
 домаћих задатака сами ће оцењивати и изабрати најбољи рад, а тиме
 развијају критичност и смисао за разликовање добрих и мање добрих радова,
 као и такмичарски дух и жељу да буду похваљени и награђени.
 Ученицима који раде по ИОП-у, обим садржаја и методе биће прилагођени и
 базираће се на интензивном коришћењу визуелних наставних средстава и
 што већем укључивању у групни рад или рад у пару са ученицима-
 помагачима. Провера остварености исхода и оцењивање ученика вршиће се
 на основу усменог одговарања ученика, тестова, контролних задатака,
 практичних радова, вежби и опште активности и залагања на часовима и
 ваннаставним активностима.

неизражајног	
Напомена: Осим на редовним ученици ће и на додатним и допунским часовима утврђивати и проширивати стечена знања. Исходи ће бити остварени по нивоима и начин рада ће бити у складу са њима. Праћењем успешности савладаног градива, за поједине области ће бити држани допунски, а на напредном нивоу као припрема за такмичења и прилика да сазнају више држаће се додатни часови и припремна настава. За све ученике, а у циљу развијања љубави према предмету и књижевности планиран је стручни излет – посета Сајму књига. Кроз све секције у оквиру предмета српски језик (рецитаторска, драмска, литерарна, новинарска секција) ученици ће моћи да задовоље своја интересовања, покажу таленте и добију прилику да учествују у школским приредбама или такмичењима. Начин рада ће пратити план и програм, надовезиваће се на редовно градиво и биће тематски одређен.	

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ: Стицање основних знања која ће ученицима омогућити да се писаним и усменим путем на правилан начин изражавају на страном језику. Овладавање вокабуларом и граматичким правилима како би били у могућности да комуницирају са људима из других земаља и били охрабрени да наставе, на вишем нивоу и самостално, учење страног језика. Стицање свести и сазнања о односу матерњег и енглеског језика и позитивног става према страним језицима и културама.

Исходи

Начин остваривања

ТЕМА 1. PROBLEMS

Ученик треба да:

- Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе
- На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста
- Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују

Током ове теме биће обављено иницијално тестирање ученика. Ученици кроз описивање догађаја из сопственог живота и препричавање лекција увежбавају употребу разних типова прошлих времена. Уводи се ново време- Past Perfect Tense и путем израде граматичких вежбања и попуњавања празнина објашњава његова употреба и грађење. По угледу на лекцију, раде говорну

- Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе - Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину - На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу - На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу - Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику - Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура - Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура - Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје	вежбу којом увежбавају враћање купљене ствари у продавницу. Пишу есеје у којима описују особе из своје околине, историјске личности или омиљене глумце/певаче.
TEMA 2. THE FUTURE	
Ученик треба да: - Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе - На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста - На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција - Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава - Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и	Ученици увежбавају изражавање будућности кроз говорне вежбе у којима описују своје планове за ближу и даљу будућност. Кроз писање есеја, дају сопствена предвиђања како ће изгледати њихов живот и будућност генерално. Након усмене обраде лекција, ученици дискутују о ономе шта су прочитали и пореде то са већ постојећим чињеницама којима располажу. Ово нарочито важи за лекције о образовном систему Велике Британије и САД, које ученици пореде са образовним системом у нашој земљи. Први кондиционал се

синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава - Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства - Поставља и одговара на 2–3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање - Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога - Изражава будућност коришћењем простог будућег времена, фразе GOING TO и садашњег трајног времена - Описује планове и намере	увежбава кроз граматичка вежбања у књизи и радној свесци и давање сопствених примера од стране ученика.
TEMA 3. RISKS	
Ученик треба да: - Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе - На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста - Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују - Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама - Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима - Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме - Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и	Током ове теме предвиђена је израда првог писменог задатка. Ученици кроз говорне вежбе и писана вежбања у радним свескама увежбавају различите употребе модалног глагола WOULD. Исказују сопствене планове за будућност и граде други тип кондиционалних реченица. Раде тест Are you a survivor у уџбенику. Кроз израду брошуре о кампу екстремних спортова, ученици увежбавају савладани вокабулар. Лекције Supervolcano и Plate tectonics се могу обрадити кроз корелацију са географијом.

- синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава
- Учествоје у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање
 - Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога
 - Проширује вокабулар терминима везаним за занимања, образовање, модерну технологију, природне појаве и катастрофе, екстремне спортове и географске термине
 - Користећи други тип условних реченица исказује сопствене планове и намере, које зависе од испуњавања одређеног услова
 - Самостално даје упозорења и савете

ТЕМА 4. CAN I ASK...?

Ученик треба да:

- Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе
- На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста
- Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују
- Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава
- Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције
- Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости

Ученици међусобно постављају питања једни другима везана за обрађене лекције и свакодневне теме из живота. Кроз састављање сопствене радне биографије и конкурисање на хипотетичко радно место, увежбавају употребу описних придева за описивање врлина, као и писање формалних писама и и-мејлова. Исто чине и писањем есеја на тему „Мој најбољи пријатељ“ где пишу о особинама због којих цене свог најбољег пријатеља. Дискутују о улози телевизије и осталих медија у свакодневном животу. Попуњавају вежбања у књизи и радној вези везана за употребу предлога за место у реченици.

у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику - Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину - Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама - Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима - Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба - Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура - Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура - Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје - Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога - Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота) - Користи описне придеве за описивање психичких особина људи - Влада начином грађења у употребе фразалних глагола, као и правилним одвајањем предлога од истих	Решавају случај убиства из лекције Murder at the theatre.
TEMA 5. BUYING AND SELLING	
Ученик треба да:	Током ове теме је предвиђена израда другог

- Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе
- На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста
- Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују
- Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински
- Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције
- Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота)
- Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку
- Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику
- Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност
- Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања
- Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом
- Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба
- Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода)

писменог задатка. Ученици увежбавају употребу времена кроз решавање задатака у радној свесци и уџбенику, као и кроз увежбавање на часу са наставником. Вокабулар увежбавају кроз израду домаћих задатака, као и дискусију о ономе што је обрађено на часу. Модалне глаголе CAN/MUST у комбинацији са пасивом увежбавају кроз израду есеја у којем представљају имагинарни хотел и могућности које он нуди.. Ученици се упознају са концептом колокација (устаљених израза) а затим самостално наводе примере колокација које познају. Лекција The English language може бити обрађена кроз корелацију са историјом.

- Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика
- Самостално формира реченице у пасиву, или трансформише реченице из активног облика у пасив
- Успешно користи модалне глаголе CAN/MUST у комбинацији са пасивом
- Влада вокабуларом везаним за летовања, одморе, хотеле и путовања
- Познаје настанак и историју енглеског језика

ТЕМА 6. PROTEST

Ученик треба да:

- Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе
- На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста
- Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују
- Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама
- Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције
- Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме
- Размењује основне информације о плановима и обавезама
- Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота)
- Поставља и одговара на 2–3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање
- Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије

Током ове теме је предвиђена израда завршног тестирања. Ученицима презентујем и објашњавам концепт и начин грађења неуправног говора, а затим ученици исти увежбавају тако што праве списак свих људи са којима су причали тог дана, а затим препричавају шта су им рекли. Након објашњења шта је то „говор тела“, ученицима скрећем пажњу на значај невербалне комуникације, а потом они раде вежбу где из „говора тела“ одређене особе треба да закључе какав је њен став у разговору. Израдом вежбања у радној свесци и уџбенику даће увежбавају неуправни говор.

именица, глагола, придева, прилога - Влада употребом управног и неуправног говора - Поставља учтива питања и тражи обавештења - Савлада јасност и прецизност у говору, као и брзину говора и записивања	
Начин оцењивања – ученици ће у току редовне наставе бити оцењивани усменим путем (читање, превод, конверзација) и писаним путем кроз тестове и писмени задатак бројчано од 1 до 5. За ученике који не могу да постигну задовољавајући ниво знања на часовима редовне наставе биће организовани часови допунске наставе. За ученике који нису у могућности да прате предвиђени наставни план, укључени у ИОП, биће оформљен прилагођени наставни план по коме ће усвајати градиво и од њих ће се очекивати усвајање једноставног вокабулара, основних граматичких правила и препознавање основних језичких форми.	

ИСТОРИЈА	
Циљеви : Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Основи проучавања прошлости	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима - Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера - Уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе	За ову наставну тему предвиђена су 4 часа (3 часа +1) (2 часа обраде и 1 часа утврђивања, као и плус 1 час за иницијално тестирање (градиво седмог разреда)) - Са ученицима води се разговор о појму новог века - Од наставних средстава користимо: уџбеник, историјске карте и атласе, аудио- визуелних средстава преко којих ученици путем слике и текста могу да се упознају са карактеристика средњег века, лента времена. - Улога и значај поделе историјских извора кроз проучавање

	историје новог века и савременог доба - Хронолошки след догађаја поређани по хронологији и важности - Поред класичне провере ученика, спровешће се иницијална провера знања ученика градива из 7. разреда.
ТЕМА 2: Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	
Ученик: - Користи основне историјске појмове - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту - Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени) - Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи - Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност - Изражава своје ставове на аргументован начин - Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним приме-рима - Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу - Препознаје основне карактеристике различитих идеологија - Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера - Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима	Ова наставна тема обрађује се 20 часова (10 обраде, 9 утврђивања и 1 систематизације) Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: српским језиком (Дучић, Нушић, Шантић) географија (Европе, Света, Југославије), веронаука, ликовна култура (споменичко наслеђе међу-ратног периода, Дали, Пикасо, М.П. Барили), музичко (Химна Југославије), грађанско (људска права, тоталитарне идеологије) кроз интегративну наставу и тематско повезивање. Стално коришћење историјске карте. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (Друштво народа, тоталитарне идеологије), илустрација (плакати), ППТ, видео записи (убиство краља Александра у Марсеју и др.). Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима,

историјских извора - Анализира и процењује ближе хронолошко поре-кло извора на основу садржаја - Упоређује, анализира и уочава разлике између свог и ставова других - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету - Употребити податке из табеле у једноставном истраживању - Наведите специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у савременом добу - Анализирајући дате примере уочава утицај напредног научног развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу - Идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту - Уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности - Наведите примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;	историјском архиву, евентуално виртуелна посета Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернет страница, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Хибридна настава: коришћење е-уџбеника, е-модерне платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Посматрање наставника Процењивање рада у пару и у групи Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Дебата Мини истраживачки задаци (пројектни задаци, породична и локална историја) Домаћи задатак-редовност Есеј, прича Показивање на карти Писање есеја
ТЕМА 3: Други светски рат	
Ученик: - Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима - Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера	Ова наставна тема ради се 16 часова (7 обраде, 8 утврђивања, 1 час систематизације) Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења

- Препознаје основне карактеристике различитих идеологија - Користи основне исто-ријске појмове - На карти показује места где су се десили одређени догађаји - Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у Савременом добу - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту - Самостално или у групи реализује једноставне задатке - Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера - Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора - Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја - Упореди, анализира и уочава разлике између свог и ставова других - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету - Употреби податке из табеле у једноставном истраживању - Повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни) - Уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима - Објасни значење појмова геноцид и Холокауст - Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији - Идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова	Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима: географија (фронтови, битке: Свет, Европа, Југославија), ликовно (карикатуре, плакати) и грађанско васпитање (људска права, савези), кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (односи између великих сила), илустрација (плакати), питања, филмова (нпр. Дечак у пругастој пиџами, Дара из Јасеновца и др.), ППТ, шеме и табеле Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панорама, кратких записа, кратких излагања Хибридна настава: коришћење Е-уџбеника и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје Обележавање места великих страдања српског и других народа у Другом светском рату. Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Посматрање наставника Процењивање рада у пару и у групи
---	---

и дискутује о могућим начинима превенције конфликта	Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Дебата Мини истраживачки задаци (пројектни задаци, породична и локална историја) Домаћи задатак-редовност Есеј, прича Показивање на карти
ТЕМА 4: Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	
Ученик: - Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима - Користи основне историјске појмове - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту - Наведите специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у Савр-еменом добу - Анализира и процени ближе хронолошко поре-кло извора на основу садржаја - Уочава утицај истори-јских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву: односи између великих сила, позиција Србије и Југославије - Пореди различите исто-ријске изворе и класи-фикује их на основу њихове сазнајне вредн-ости - Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и	Ова наставна тема ради се у 14 часа (7 часова обраде и 6 утврђивања 1 систематизације). Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима: географија (ОУН, ЕУ, блоковска подела, несврстани, СФРЈ, Србија), ликовно (плакати, карикатуре) и музичко васпитање (Елвис Присли, Битлси), верска настава, грађанско васпитање (антиратни и антирасни покрети, демократија), српски језик (Иво Андрић) кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (Европске интеграције, ратна

догађаје из историје државе и друштва - Приказује на историјској карти динамику различ-итих историјских појава и промена у савременом добу -Уочава утицај истор-јских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву - Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом - Презентује самостално, или у групи , резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ - Анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног материјала - Препозна на примерима из савремене историје важност поштовања људских права - Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији	жаришта и др.), ППТ, шеме, табеле.. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје Формативно, свакодневно оцењивање усме-них одговора ученика Посматрање наставника Процењивање рада у пару и у групи Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Дебата Мини истраживачки задаци (пројектни задаци, породична и локална историја) Домаћи задатак-редовност Есеј, прича Показивање на карти
ТЕМА 5: Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима	
Ученик: - Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса	Ова наставна тема ради се у 14 часа (5 часова обраде и 6 утврђивања 3 систематизације).

на конкретним примерима

- Користи основне исто-ријске појмове
- Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту
- Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у Савременом добу
- Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја
- Пореди различите исто-ријске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности
- Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва
- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу
- Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву
- Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом
- Презентује самостално, или у групи, резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ
- Препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и републици Србији
- Изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајних вредности

Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења

Користити разноврсне технике/методе и облике рада

Корелација са сродним предметима: географија (пад Берлинског зида, ЕУ, Распад СФРЈ, Србија), ликовно (плакати, карикатуре), грађанско васпитање (тероризам), биологија (еколошки покрети), информатика (интернет, Четврта индустријска револуција, мобилна телефонија, апликације) кроз интегративну наставу и тематско повезивање

Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа

Стално коришћење историјске карте

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (НАТО агресија 1999, Распад СФРЈ и др.), ППТ, шеме, табеле..

Користити разноврсне технике/методе и облике рада

Корелација са сродним предметима: географија (пад Берлинског зида, ЕУ, Распад СФРЈ, Србија), ликовно (плакати, карикатуре), грађанско васпитање (тероризам), биологија (еколошки покрети), информатика (интернет, Четврта индустријска револуција, мобилна телефонија, апликације) кроз интегративну наставу и тематско повезивање

Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа

-Анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног материјала – Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији – Наведе примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;	Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (НАТО агресија 1999, Распад СФРЈ и др.), ППТ, шеме, табеле.. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Хибридна настава: коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле. Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти. Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе, каху квиза. Формативно, свакодневно оцењивање усме-них одговора ученика Посматрање наставника Процењивање рада у пару и у групи Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Дебата Мини истраживачки задаци (пројектни задаци, породична и локална историја)
---	---

	Домаћи задатак-редовност Есеј, прича Показивање на карти
НАПОМЕНА: Начин оцењивања ученика - остваривање се индивидуалним самосталним излагањем, путем теста и критичким закључивањем где се ученицима даје слобода да сами доносе мишљења и самостално закључују о неким важним историјским личностима и догађајима. Ученици који су укључени у ИОП програм добијаће садржаје према плану који је направљен у складу са њиховим педагошким профилем, уз примену посебних метода и облика рада, подршку стручног тима и родитеља. За ученике биће организована додатна настава из историје где ће продубљивати и проширивати своја знања из оних наставних тема из којих су показивали већа интересовања. Додатна настава је још један вид активности преко које ученици долазе до занимљивих сазнања и обогаћују ширину историјских садржаја. У оквиру прославе Дана школе, уз организовање тематског дана, заједничком сарадњом наставника и ученика, радиће се изложба на тему “Априлски слом Краљевине Југославије“. Током школске године радиће се и проучавање и истраживање културно историјских споменика Србије из времена после Великог рата, са задатком ученицима да их самостално истражују и презентују. Планирана је пројектна настава по један час у првом и другом полугодишту с темом „Великани српске историје кроз Први и Други светски рат“ с циљем да ученици сами путем истраживања дођу до важних информација под којим условима и када је дошло до рата. У другом полугодишту ученици ће имати задатак да на основу стечених знања, културно историјских споменика које се налазе у нашем крају и архивске грађе реализују пројектну наставу о њима (пример истражити постојаност споменика у центру Марковца).	

ГЕОГРАФИЈА	
Циљ: Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	
-учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;	За ову наставну тему предвиђена су 1 час обраде, 1 час утврђивања и 1 час систематизације – укупно 3 часа.

- анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;	Базираћемо се на теренском раду, односно ученици ће прикупљати податке о свом месту, интервјуисати мештане, скицирати терен итд. Основни циљ биће што боље упознавање локалне средине. Наставна средства: географска и топографска карта, рачунар.
ТЕМА 2: ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; -анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије;	За ову наставну тему предвиђена су 3 часа обраде, 2 часа утврђивања и 1 час провере – укупно 6 часова. У овој наставној теми упознајемо ученике са појмом и значајем географског положаја Србије на Балкану и у Европи. Користимо различите наставне методе (монологска, дијалогска, рад са картом) и корелацијом (хоризонтална и дијагонална) са историјом објашњавамо историјске услове настанка и територијалног развоја српске државе. Наставна средства: уџбеник, географска карта, историјске карте итд.
ТЕМА 3: ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	
-описује узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; -класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; -анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; -класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; -наводи начине коришћења вода Србије; -препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; -доводи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора;	За ову наставну тему предвиђено је 11 часова обраде, 6 часова утврђивања и 1 час провере – укупно 18 часова. Ово је јако компликована наставна тема у којој је потребно подсећање ученика на физичко-географске садржаје из петог разреда (литосфера, стене). Коришћењем дигиталних тродимензионалних модела Земљине површине дочараћемо представу геолошке прошлости. Подстепићемо ученике на појмове ерозије и акумулације и проширићемо га случајевима са територије Србије. Наставна средства: рачунар, географска карта, уџбеник.
ТЕМА 4: ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	
-објашњава популациону динамику становништва Србије; -кретање броја становника, природни прираштај и миграције;	За ову наставну тему предвиђено је 20 часова обраде, 7 часова утврђивања, 2 часа провере и 2 часа систематизације – укупно 31 час.

-изводи закључкео утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи; -изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; -израђује и анализира графичке приказе структура становништва; -објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; -уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; -доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; -препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;	Основни појмови из географије становништва (бројност, природно кретање, миграције, структуре становништва) и насеља (генеза и типови) обрађени су у шестом разреду. Сада ћемо ученицима објаснити демографски развој Србије и утицај људи на географску средину. Коришћењем различитих метода објаснићемо феномен настанка српског села и града. За ову наставну тему предвиђено је 10 часова обраде и 5 часова утврђивања – укупно 15 часова. Проблематика развоја и дефинисање привреде обрађено је у шестом разреду. Зато ћемо се усредсредити на примену раније стечених знања. Објаснићемо савремене економске трендове развоја и стагнације са аспекта српске економије. Користићемо најновије податке везане за светску економију, а чија је претпоставка потпуна тачност. Наставна средства: сателитски снимци, топографске и географске карте, уџбеник, картодијаграми итд.
ТЕМА 5: ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	
-описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; -процењује важност очувања природне и културне баштине Србије;	За ову наставну тему предвиђена су 2 часа обраде, 1 час утврђивања и 1 час провере – укупно 4. Уз помоћ карте и других расположивих извора информација ученици ће анализирати просторну заступљеност природних и културних објеката у Србији, уочаваће разлику културно-историјских целина градског и сеоског типа и знати на карти да одреди и лоцира заштићена природна у културна добра и наведе принере.
ТЕМА 6: СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	
-објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету.	За ову наставну тему предвиђена су 2 часа обраде, 1 час утврђивања и 1 час систематизације – укупно 4. Развијаћемо осећање националне припадности и привржености сопственој нацији и култури са Србима који живе ван граница отаџбине. Објаснићемо

	историјске услове који су утицали на расејање српског народа. Упознаћемо их са великим достигнућима српске дијаспоре (Тесла, Пупин, Дучић, Џорџ Војновић, св. Владика Николај итд.) и њеним утицајем на матицу.
ТЕМА 7: СИСТЕМАТИЗАЦИЈА ГРАДИВА	
	За ову наставну тему предвиђена су 2 часа утврђивања. У дијалогу са ученицима провераваће се њихово знање и схватање српске државе. Ученици ће покушати да разјасне појмове – српска земља и национални идентитет.
Напомена. Поред редовне наставе, за ученике VIII разреда организује се и додатна настава где ученици проширују своја знања. Ова посебна знања везана су за појам државе – географски елементи државе, становништво, култура, економски простор и друштвено и државно уређење. Начин оцењивања: ученици се оцењују усмено и писмено (тестови). Ученици се оцењују бројчано - оценом од један до пет.	

БИОЛОГИЈА	
Циљ: Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разуме значај биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Јединство грађе и функције као основа живота	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција;	Ова наставна тема реализоваће се кроз 26 часова- 11 часова обраде, 11 часова утврђивања, 4 часа вежби. Обрада садржаја у оквиру ове теме засниваће се на повезивању знања и искуства ученика стечена у претходном разреду, која ће се проширити и надоградити детаљним упознавањем грађе и функције ћелијских органела (једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми). При обради ћелијских органела

– идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини; -користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	користиће се модели које ученици могу самостално да направе. Ученицима ће се, коришћењем едукативних видео снимака или филмова, објаснити појам матичних ћелија. Улога и значај ензима приближиће се ученицима кроз експерименте (огледи варења). Појам и значај ендокриних жлезда и хормона у одржавању хомеостазе може се објаснити такође кроз експериментални рад или анализом лабораторијских налаза крви или медицинских извештаја. У оквиру ове теме изучавају се садржаји везани за нервни систем, чула, фотосинтезу, транспирацију и дисање, о чему су ученици већ учили, па ће ученици употпунити знање новим кључним појмовима (неуротрансмитери, нервни импулс, хуморална регулација, повратна спрега, терморегулација,...) За лакше усвајање знања о сложеним животним процесима користићемо природни материјал, слике и шеме, видео материјал и медицински часописи. Такође, користиће се и додатни садржаји са Интернета. Достизање исхода оствариће се и кроз различите вежбе и практичне активности ученика. Све што ученици посматрају или истражују приказиваће цртежом, на коме треба да обележе кључне детаље. Током рада водиће се рачуна о корелацији са другим предметима (физика, хемија, ликовна култура, математика, информатика), како би се утемељило стечено знање. На часовима утврђивања ће се углавном користити радни листићи, са одређеним бројем задатака за сваки ниво постигнућа ученика. Степен усвојености градива биће утврђен кроз ангажовање ученика на часу, кроз њихове самосталне истраживачке радове и кроз реализацију и презентацију урађених пројектних задатака. Ученици ће бити укључени у вредновање рада група и самопроцену, како би оцена остварености постигнућа била што објективнија. У оквиру ове теме реализоваће се иницијално тестирање како би се утврдило предзнање ученика, као и писмене или усмене провере степена остварености планираних исхода.
ТЕМА 2: Човек и здравље	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Ова наставна тема реализоваће се кроз 9 часова- 4 часа обраде, 3 часа утврђивања, 1 вежба и 1 пројекат.

– одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиливима живота; – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота; -користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	Ова наставна тема се надовезује на претходну па ће се поново анализирати резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Уз објашњење биолошког смисла адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности), обновиће се оно што су ученици научили у претходном разреду и повезати са наставом Грађанског васпитања (односи међу половима, родна равноправност). Садржаји ове теме биће реализовани углавном кроз групни и самостални рад ученика. На интернету ће проналазити текстове о болестима ендокриних жлезда и полно преносивим болестима и контрацепцији. Израдом мапа ума упоредног прегледа различитих поремећаја ученици ће лакше разумети пут заразе и мере превенције. При обради садржаја о СИДИ и хепатитису ученицима ће се приказати филм Дечак који се стидео, могуће је позвати на час експерте из тих области. Да би се ученицима обезбедила могућност да на занимљив начин стекну свест о здравим стиливима живота, током обраде спровешће анкету-Одговорност за сопствено здравље и резултате представити презентацијом, паноом или стрипом. Достизање исхода оствариће се и кроз различите практичне (пројектне) активности ученика, где ће ученици обављати разговоре са стручњацима или спроводити анкете међу вршњацима. Степен усвојености градива биће утврђен кроз писмене или усмене провере, ангажовање ученика на часу, кроз њихове самосталне истраживачке радове и кроз реализацију и презентацију урађених задатака. Ученици ће бити укључени у вредновање рада група, појединаца и самопроцену, како би оцена остварености постигнућа била што објективнија.
ТЕМА 3: Порекло и разноврсност живог света	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; – истражи давно нестале екосистеме; - користи доступну ИКТ и другу опрему у	Ова наставна тема реализоваће се кроз 7 часова- 3 часа обраде, 3 часа утврђивања и 1 вежба. Садржаји ове теме доприносе надограђивању стечених знања у претходним разредима. Исходи предвиђени за ову тему ће се остваривати коришћењем уџбеника, слика, шема и цртежа (дрво живота), коришћењем мултимедијалних презентација и разговором о

истраживању, обради података и приказу резултата – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	ономе што ученици већ знају о живим бићима и њиховој еволуцији. Уз корелацију са историјом ученици ће се упознати са одликама геолошких доба и редоследом појављивања живих бића на планети. Уз коришћење знања из хемије и географије ученици ће усвојити садржаје о озонском омотачу, као заштита од УВ зрака и настанку строматолита. Примењиваће се табеларно и графичко приказивање геолошких доба, са обавезним извођењем закључака. Кроз вежбе (модел праокеана и праконтинената) ће се код ученика развити способност посматрања, уочавања, закључивања, генерализације и свега онога што је непоходно приликом истраживања о великим променама на планети. Садржаји који се не могу обрадити кроз горе описане методе, обрадиће се коришћењем кратких филмова са youtube канала (Излазак из воде на копно, Диносауруси). За процену степена остварености исхода у овој теми користиће се наставни листићи са питањима, мозгалицама, укрштеницама и проблемским задацима.
ТЕМА 4: Наслеђивање и еволуција	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције; -користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	Ова наставна тема реализоваће се кроз 7 часова- 4 часа обраде, 2 часа утврђивања, 1 вежба. Садржаји ове теме доприносе надограђивању стечених знања из генетике (генотип и фенотип и стицању знања о развојним циклусима код различитих организама (инсекти, жабе, биљке, човек). Фенофаза појединих организама могу се пратити на терену као пројектни задатак. Стечена знања о еволуцији у овом разреду ученици ће допунити детаљним упознавањем са теоријама два најпознатија научника (Дарвин и Ламарк). Кроз истраживање стручне литературе из библиотеке или са Интернета ученици ће представити ове две теорије помоћу презентације или стрипа. Еволутивни развој човека биће представљен помоћу видео материјала, а за утврђивање ће ученици радити детективски задатак за откривање човековог претка. Степен остварености исхода биће утврђен кроз писмене или усмене провере, ангажовање ученика на часу, кроз њихове самосталне истраживачке радове и кроз

	реализацију и презентацију урађених задатака. Ученици ће бити укључени у вредновање рада група, појединача и самопроцену, како би оцена остварености постигнућа била што објективнија.
ТЕМА 5: Живот у екосистему	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: – установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју. -користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	Ова наставна тема реализоваће се кроз 19 часова- 8 часа обраде, 8 часа утврђивања, 1 вежба и 2 часа пројектне наставе. Ученици имају извесна предзнања о нивоима организације живих бића, јер се ово градиво надовезује на градиво из претходног разреда, као и одређена знања о међусобним односима живе и неживе природе. У оквиру ове области ће се садржаји односити на екосистем и промене у оквиру њега. Исходи предвиђени за ову тему ће се остваривати истраживањима у природи, коришћењем уџбеника, интернет извора, енциклопедија, научних часописа, слика, шема и цртежа, мултимедијалних презентација, разговором о ономе што ученици већ знају из ранијих разреда и других предмета. Обрада садржаја и реализација вежби може да буде праћена радионичарским, односно групним радом. Кроз лабораторијски рад ученицима ће се приближити кружење воде у природи. Ученицима се могу понудити неме карте за обележавање кружења супстанци у природи, или се могу захтевати мапе ума које су везане за сукцесије екосистема или услови у различитим срединама, при чему ће се користити знање из географије. Организоваћемо теренски рад (пројектни задатак) где ће ученици да истражују животне услове у различитим екосистемима. Кроз теренске вежбе ће се код ученика развити способност посматрања, уочавања, закључивања, генерализације и свега онога што је непоходно приликом истраживања. Сумирањем резултата свих парова/група ученици стичу целовиту слику о одликама одређеног екосистема. Овакви задаци за ученике/парове/групе могу да буду добар показатељ у којој мери су ученици разумели основне еколошке појмове. Истраживање може да подразумева и научно популарну литературу, интернет. Начин приказа резултата може бити задат или по слободном избору. Биће обезбеђен час за презентовање резултата истраживања, да ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника

	На крају теме кроз разговор и едукативне филмове ученици ће се бавити проблемима угрожавања и заштите екосистема и врста и у оквиру тога имати пројектни задатак да направе Црвену листу угрожених врста из непосредног окружења. О појму одрживог развоја и глобалним променама научиће уз помоћ едукативних видео материјала. На овај начин ће се код ученика развити способност посматрања, уочавања, закључивања, генерализације. Степен усвојености градива биће утврђен кроз ангажовање ученика на часу, кроз њихове самосталне истраживачке радове и кроз реализацију и презентацију урађених задатака. Ученици ће бити укључени у вредновање рада група, појединаца и самопроцену, како би оцена остварености постигнућа била што објективнија. У оквиру ове последње теме, реализоваће се завршни тест ради провере степена усвојености градива 8. разреда.
Напомена (пројектна настава)-Пројектна настава ће се реализовати у оквиру тема – Човек и здравље и Живот у екосистему. Активности везане за пројекте изводиће се што чешће ван учионице у природном окружењу (школском дворишту или на неком другом терену), где ће ђаци самостално или у групама проучавати жива бића, прикупљати податке, осмишљавати и реализовати пројекте, а на часовима предвиђеним за ову област да представе резултате уз употребу ИТ или различитим ликовним техникама.	

МАТЕМАТИКА	
Циљеви и задаци: Циљ учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештина у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.	
Исходи учења	Начин остваривања
1. Тема: Сличност	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Примени Талесову теорему у геометријским задацима и	Сличност ће бити реализована кроз 16 часова - 6 часова обраде и 10 часова утврђивања. Ученици ће најпре обновити појмове размере и пропорције да би на примерима успешно одређивали четврту пропорционалу. На примерима упоређивања основице и средње линије трапеза или троугла објасниће им се појам самерљивих дужи, а на примеру странице и дијагонале квадрата појам несамерљивих дужи.

реалном контексту, - Примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту,	Користећи примере из уџбеника као и слике на табли ученици ће уочавати сличне троуглове и утврдити математичке законитости које за њих важе. На погодним једноставнијим примерима ученици ће доказивати исказ Талесове теореме. Примена сличности троуглова биће реализована кроз решавање задатака из свакодневног живота. Оцене ученика биће изведене из рада на часу и контролне вежбе која ће бити задата на крају области.
2. Тема: Тачка, права и раван	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом, - Представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака, - Уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту	Тема тачка, права и раван биће обрађена кроз 6 часова ораде и исто толико часова утврђивања. Са основним геометријским појмовима (тачком, правом и равни) ученици су се упознали раније али нису довољно изучили односе између њих, те ће се ова област тиме највише бавити. Да би ново градиво било успешније савладано, поред слика на табли и у књизи, као очигледно средство биће коришћени и предмети и појаве из околине: табла, сто или под учионице као пример равни, ивица стола и ивица табле као пример мимоилазних правих, две ивице табле као пример паралелних правих, итд. Однос између две равни од великог је значаја за наступајуће градиво из геометрије у осмом разреду тако да ће посебна пажња бити усмерена ка усвајању истог. Паралелне равни и равни које се секу ученици ће лако уочити на примеру пода и плафона учионице или помоћу листова свеске. Исти ови примери помажу и приликом увођења појма диедра и рогља. Појам ортогоналне пројекције и нормале из тачке на раван ученици ће савладати користећи геометријски прибор и изводиће закључке посматрајући примере у којима ће се на дату раван пројектовати различити геометријски објекти. Праву која представља нормалу на раван најбоље ће уочити на демонстративан начин, помоћу конца који продире лист хартије. Све раније поменуто градиво служиће као увод у један важан, нов појам – појам полиедра. Од ученика ће се, на овом нивоу, очекивати да знају препознати темена, ивице и стране полиедра. Као пример служиће коцка и квадар јер ове полиедре ученици познају од раније. Кроз ову тему, код ученика ће се подстицати орјентација у простору, просторна визуелизација и мисаоно сагледавање простора Степен усвојености градива биће проверен кроз контролну вежбу која ће садржати питања која треба да покажу да ли ученик разуме суштину градива (уме ли да изводи закључке у реалним ситуацијама) као и задаци из ортогоналне пројекције који захтеву, између осталог, и уочавање

	правоуглих троуглова и примену Питагорине теореме.
3. Тема: Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Речи линеарну једначину и неједначину са једном непознатом, - Решити реалне проблеме користећи линеарну једначину или неједначину са једном непознатом	Линеарне једначине и неједначине биће обрађене кроз 6 часова обраде и 12 часова утврђивања. Линеарне једначине које ће ученици решавати у овој теми заправо су проширивање знања везаног за једначине које су до сада решавали. Зато ће ученици најпре обновити начин решавања једначина обрађених у петом и шестом разреду. Да би нове задатке успешно решавали неопходно је и обновити знање рационалних бројева и полинома. Наставник ће ученицима помагати приликом проналажења заједничког садржиоца за више бројева који се налазе у именицима једначине и приликом проширивања делова једначине природним бројем. Значајно је да уоче да приликом промене стране једнакости моном мења знак, тако да ће се у примерима инсистирати на томе. Код линеарних неједначина пажња ће бити посвећена примерима у којима долази до промене знака неједнакости. Од ученика ће се тражити да умеју да прикажу решења на бројевној правој и да правилно запишу интервал решења. За ученике који могу постићи више биће намењени текстуални задаци који ће имати за циљ да се знање једначина примени у реалним ситуацијама. Важно је најпре, уз помоћ наставника, поставити једначину на основу текста задатка а затим је и решити. Знање ученика показће се кроз рад на часу, домаћи рад и контролну вежбу.
4. Тема: Призма	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Израчуна површину и запремину праве призме, - Примени обрасце за површину и запремину призме у реалним ситуацијама	За реализацију ове теме предвиђено је 14 часова, 6 часова обраде и 8 утврђивања. Појам призме ученици ће упознати помоћу модела призме који школа поседује, помоћу слика које ће геометријским прибором бити нацртане на табли као и помоћу примера из живота. Да би ученици успешније усвојили ново грдиво најпре ће обновити знање везано за тела која су раније упознали а која такође спадају у призме (коцка и квадар). Основне делове призме (омотач и базе) ученици ће најбоље уочити на моделу призме. На тај начин лакше ће препознати који троуглови и четвороуглови ограничавају призму а самим тим разумеће и како се долази до површине и запремине поменутог тела. Такође, кроз ову тему ученици ће вежбати претварање мерних јединица тако што ће им у задацима фигурирати различите величине за дужину, површину и запремину. За вежбање биће коришћени уџбеник и збирка које ученици поседују. Ученицима који су

	успешно усвојили основне појмове и који показују разумевање реализованих садржаја из ове теме биће задавани сложенији проблеми у којима неће бити непосредно дати сви елементи неопходни за налажење површине и запремине призме већ ће непознате делове призме налазити користећи особине троугла, четвороугла као и Питагорину теорему. Степен усвојености градива провераваће се кроз контролну вежбу и кроз рад ученика на часу.
5. Тема: Пирамида	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Израчуна површину и запремину четворостране пирамиде (основа правоугаоник) и правилне тростране и шестостране пирамиде, - Примени обрасце за површину и запремину пирамиде у реалним ситуацијама	Тема пирамида биће обрађена кроз 6 часова обрде и 10 часова утврђивања. Обнављајући основне елементе призме ученици ће боље усвојити основне елементе пирамиде. Посматрајући модел пирамиде ученици ће закључити које фигуре чине базу пирамиде и какви троуглови чине омотач. Користећи модел пирамиде и слику пирамиде која ће бити нацртана на табли назначиће се дужи које су значајне за рачунање површине и запремине поменутог тела (висина пирамиде, висина бочне стране и дијагонале основе). Користећи уџбеник и збирку задатка ученици ће уз помоћ наставника анализирати задатке у којима је потребно одредити површину и запремину пирамиде. Ученицима који успешно усвоје поменуте појмове биће намењени задаци у којима нису сви неопходни подаци задати већ их морају пронаћи користећи особине једнакокраних и једнакостраничних троуглова, квадрата и шестоугла, као и Питагорину теорему. Кроз контролну вежбу и рад на часу ниво усвојености градива биће проверен.
6. Тема: Линеарна функција	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Нацрта и анализира график линеарне функције	Тема линеарна функција биће обрађена кроз 5 часова обраде и 7 часова утврђивања. Да би ученици успешно усвојили појмове везане за ову област најпре ће обновити садржаје које су учили у претходном разреду, а везано за појам координатног система, положај тачака у њему и график зависности. Ученици ће најбоље упознати појам линеарне функције када им се графичком методом (коришћењем геометријског прибора) линеарна функција представи у координатном систему. Тада ће схватити да је линеарна функција бесконачан скуп тачака и научити како да испитају да ли одређена тачка припада графику или не. Разликујући имплицитни и експлицитни облик линеарне функције ученици стичу предуслов да претварају линеарну функцију из једног облика у други. То је значајно за задатке у којима треба

	уочити коефицијент правца и одсечак на у-оси. Од ученика ће се захтевати да знају одредити нулу функције и када је функција растућа а када опадајућа повезујући тиме ново градиво са линеарним једначинама и неједначинама. Од ученика који основне појмове успешно савладају очекује се да решавају сложеније примере изводећи закључке на основу наученог градива. Кроз усмени и писмени рад знање ученика биће проверено и извешће се оцене.
7. Тема: Системи линеарних једначина	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Реши систем линеарних једначина са две непознате - Реши реалне проблеме користећи систем линеарних једначина са две непознате	Системи линеарних једначина биће обрађени кроз 6 часова обраде и 9 часова утврђивања. Циљ ове теме јесте да ученици прошире знање о линеарним једначинама односно да усвоје поступак решавања проблема који се састоје од две линеарне једначине са две непознате. Ова тема биће уско повезана са темом линеарна функција. Појам уређених парова који представљају решења система једначина ученици ће лакше разумети када их представимо у координатном систему као пресек две праве. Замењујући дате уређене парове у систем једначина ученици ће испитати јесу ли они решење система или не, чиме ће се упознати са графичком методом решавања система линеарних једначина. Наставник ће ученицима образложити два поступка решавања система једначина - методу смене и методу супротних коефицијената. Од ученика ће се захтевати да увежбају оба поступка Решавајући задатке из збирке на часу и за домаћи рад. У наставку школовања задатке ће решавати једним од ова два поступка. За најбоље ученике намењени су текстуални задаци који ће захтевати да се, најпре, правилно постави систем једначина, а затим и реши. Ниво усвојености градива биће проверен кроз рад ученика на табли (најпре уз помоћ наставника а потом и самостално) и кроз контролну вежбу.
8. Тема: Ваљак, купа и лопта	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте - Примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама	Ова тема ће бити реализована кроз 6 часова обраде 10 часова утврђивања. Ученици ће се кроз ову тему први пут упознати са појмом обртног тела. Користећи реније стечено знање о призми и пирамиди лакше ће уочити омотач и базе ваљка и купе. Будући да је база ваљка и купе круг неопходно најпре ће бити обновљени појмови везани за круг како би ученици успешно савладали ову тему (површина круга, обим круга, кружни лук и кружни исечак итд.). Ученици ће користити моделе ових облих тела и сами ће правити од папира моделе ваљка и купе. Кроз примере из живота ученици ће лако препознати сферу и лопту (кугла коју користе на

	часовима физичког, фудбалска лопта, кликер, итд.). На моделу лопте и на сликама на табли ученици ће уочити полупречник лопте, велики круг лопте и начин долажења до површине и запремине овог тела. Ученицима који успешно усвоје задатке основног и средњег нивоа биће намењени задаци у којима полупречник основе и висина ваљка нису непосредно дати. Приликом решавања оваквих проблема наставник ће дати потребне сугестије потпитањима наводити ученике на закључке. Усмени рад и контролна вежба послужиће за проверу усвојености садржаја из ове теме
9. Тема: Пројектни задатак	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Учествоје у избору истраживачког пројекта и начина рада	За реализацију пројектног задатка предвиђено је 5 часова, на којима ће ученици изабрати тему и након што наставник формира групе и подели задужења члановима групе, ученици ће учествовати у раду. Тема пројектног задатка биће у служби припреме ученика за завршни испит из математике. По завршетку пројекта, ученици ће презентовати резултате свог рада.
Напомена: За ученике који нису усвојили неопходан ниво знања и не владају у довољној мери основним појмовима биће организована допунска настава на којој ће ученици добити додатна појашњења и уз помоћ наставника решавати задатке основног и средњег нивоа. Додатна подршка ученицима пружаће се на онлајн платформама за учење. Такође, за ученике који могу постићи више организоваће се додатни рад на коме ће ученици помоћу наставника решавати сложене задатке из математичких листова или збирке. Тежи задаци уједно су и припрема за такмичење ученицима који су за то заинтересовани. Ученицима обухваћеним инклузијом биће посвећена посебна пажња и садржаји ће се прилагођавати њиховим могућностима усвајања знања. Инсистираће се на вршњачкој едукацији.	

ФИЗИКА

Циљ: Упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основне научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Осцилаторно и таласно кретање	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Повезује физичке величине које описују осцилације и таласе - Описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука - Демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жице и ваздушних стубова - Примењује превентивне мере заштите од буке - Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	- Наставна тема биће обрађена кроз 11 часова. - Предвиђене су две лабораторијске вежбе. - Примењиваће се поступност од једноставног ка сложеном при упознавању нових појмова и формулисању закона (ученик својим речима описује појаву коју посматра, после тога наставник користи прецизни језик физике, дефинише нове појмове и величине, и речима формулише законе). - Излагање садржаја теме прате демонстрациони огледи и примери из свакодневног живота (периодично кретање биће објашњено кроз пример кретања казаљки сата, Земље око своје осе и Земље око Сунца. На примеру кретања љуљашке биће изведен појам равнотежног положаја и биће дефинисано осцилаторно кретање. Помоћу кретања клатна биће изведене и величине које описују осцилаторно кретање: амплитуда, период осциловања и фреквенција). Садржај ће се излагати и коришћењем видео симулација. - Таласно кретање ученицима ће биће објашњено помоћу примера изазивања таласа на мирној површини воде бацањем камена у њу. Биће дефинисане врсте таласа и величине које их описују, посебну пажњу биће посвећена појму брзине таласа. Говорећи о брзини звука у различитим срединама, инсистираће се на усвајању брзине звука у ваздуху а затим и у осталим срединама. Када се буде говорило о границама чујност градиво ће бити повезано са применом ултразвука у медицини. - Наставник координира рад у одељењу и развија партнерски однос кроз групни рад. - Ученици решавају квалитативне и квантитативне задатке и учествују у дискусији и анализи решења - Наставник наводи ученике да самостално закључују и повезују наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.
ТЕМА 2: Светлосне појаве	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије и користи	-Наставна тема биће обрађена кроз 15 часова -Предвиђене су 2 лабораторијске вежбе - Поступност од једноставног ка сложеном при упознавању нових појмова и формулисању закона (ученик својим речима описује појаву коју посматра, после тога наставник користи прецизни језик

лупу и микроскоп - Демонстрира и објасни појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида - Примењује превентивне мере заштите од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу - Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	физике, дефинише нове појмове и величине, и речима формулише законе). - Излагање садржаја теме прате демонстрациони огледи и видео симулације. - Наставник наводи ученике да самостално закључују и повезују наставне садржаје са примерима из свакодневног живота. - При дефинисању светлости, ученици ће наводити шта то све може да светли и тако ће бити упућени у то да постоје различити извори светлости. Ученицима ће бити презентована разлика између звучних таласа, као механичких таласа за чије је простирање потребна средина и електромагнетних таласа у које спада и светлост, а који се иначе могу простирати и кроз вакуум. Биће дефинисана брзину светлости у вакууму и ученицима ће бити објашњено на примерима из свакодневног живота кроз које се све средине светлост простире и да се при преласку из оптички ређе у оптички гушћу средину брзина светлости смањује. На примеру равног огледала које иначе свакодневно користимо ученицима ће бити објашњено одбијање светлости и биће дефинисан закон одбијања светлости. На примеру стаклене чаше са водом у коју је уроњена оловка јасно ће се видети да оловка изгледа као да је изломљена, што је последица преламања светлости. Наставник подсећа ученике на чињеницу да када гледамо неку ствар у води она изгледа већа него што стварно јесте и не налази се на месту на којем је видимо што се дешава због исте појаве. Биће дефинисан закон преламања светлости и објашњена тотална рефлексација. Појам сочива биће објашњен примером ношења наочара код људи који имају неку аномалију ока, кратковидост или далековидост. Ученицима ће на табли бити нацртано сочиво, елементе сочива, сферно огледало, елементи сферног огледала, као и карактеристични зраци при добијању lika предмета код сочива и код сферног огледала. Ученици ће затим самостално конструисати лик, биће објашњено како раде лупа и микроскоп и ово градиво ће бити повезати са применом микроскопа у биологији.
ТЕМА 3: Електрично поље	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи	- Наставна тема биће обрађена кроз 10 часова - Поступност од једноставног ка сложеном при упознавању нових појмова и формулисању закона (ученик својим речима описује појаву коју посматра, после тога наставник користи прецизни језик физике, дефинише нове појмове и величине, и речима формулише законе).

- Прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање, повеже електрични напон и јачину електричног поља - Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	- Излагање садржаја теме прате демонстрациони огледи и видео симулације. - Ученици решавају квалитативне и квантитативне задатке и учествују у дискусији и анализи решења - Наставник наводи ученике да самостално закључују и повезују наставне садржаје са примерима из свакодневног живота. - Наставник уводи појам наелектрисања тела на тај начин што би замолио ученике да протљају лењир кроз косу и да њиме покупе ситне парчиће папира. Инсистираће се на томе да се при наелектрисавању тела не ствара наелектрисање, већ да се само једна врста наелектрисања премешта с једног на друго тело. Наставник подсећа ученике да смо у шестом разреду говорили о електричној сили, као сили која делује између наелектрисаних тела и обновља са ученицима каква ова сила може да бити по свом смеру. Знајући да се истоимена наелектрисања одбијају, очекује се од ученике да сами закључе како то ради електоскоп. Биће дефинисан Кулонов закон, односно сила којом узајамно делују наелектрисана тела и биће направљена паралела са Њутновим законом гравитације. Уводи се појам јачине електричног поља, дефиниција и формула, а од ученика ће се затражити да сами дођу до јединице за ту физичку величину. Користећи дефиницију рада силе из седмог разреда, биће дефинисан рад електричних сила и потенцијал електричног поља. На основу формуле за потенцијал, биће изведена формула за напон између две тачке електричног поља и јединица волт преко основних јединица SI система.
ТЕМА 4: Електрична струја	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика - Наведе и користи различите изворе електричне струје и зна да их разврста ради	-Наставна тема биће обрађена кроз 18 часова -Предвиђене су 3 лабораторијске вежбе - Поступност од једноставног ка сложеном при упознавању нових појмова и формулисању закона (ученик својим речима описује појаву коју посматра, после тога наставник користи прецизни језик физике, дефинише нове појмове и величине, и речима формулише законе). - Излагање садржаја теме прате демонстрациони огледи и видео симулације. - Наставник координира рад у одељењу и развија партнерски однос кроз групни рад. - Ученици решавају квалитативне и квантитативне задатке и учествују у дискусији и анализи решења. - Наставник наводи ученике да самостално закључују и повезују наставне садржаје са примерима из

рециклаже - Познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напона, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички - Описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје - Описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, и принцип рада електромотора. - Препознаје основна својства наизменичне струје, израчунава потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу	свакодневног живота. - На почетку обраде ове теме, наставник наводи ученике да се ослоне на знања која су стекли на часовима хемије, а везано за кристалну структуру супстанце и јоне. Добијају објашњење како се при самом формирању кристала из атома одвајају електрони из последњег нивоа, који омогућавају провођење струје. Биће направљена подела материјала на проводнике и изолаторе и тражиће се од ученика да прокоментаришу од ког материјала се праве проводници у кућним инсталацијама. Демонстрационим огледом биће приказано помоћу једног струјног кола да чиста дестилована вода не проводи струју, а у случају додавања одређене количине соли вода постаје проводник. Наставник дефинише јачину електричне струје и подсећа ученике на ознаку и мерну јединицу за јачину електричне струје, што је иначе обрађено у шестом разреду кроз основне физичке величине и мерне јединице. Наставник објашњава да струја тече само када постоји разлика потенцијала и да би се обезбедило стално протицање струје користимо изворе струје. Од извора једносмерне струје биће поменути батерија и акумулатор, као и начини њихово везивања, биће дефинисана ЕМС и направљена разлику између ЕМС и напона, иако им је јединица иста. Говориће се о инструментима за мерење струје и напона, начину њихових везивања и како се ти инструменти представљају на електричним шемама. Овде ће се направити корелацију са ТО, у оквиру којег су ученици већ обрадили ове садржаје, бар што се тиче ознака на шемама. Електрична отпорност материјала биће дефинисана на основу познавања кристалне структуре, односно, објасниће се ученицима да електрони при свом кретању морају понекад да се сударе са чворовима кристалне решетке, да се при томе заустављају и да се струја зато смањује. На основу свакодневног искуства знајући да се дуги и танки проводници брзо загревају када кроз њих протиче струја биће дефинисан Цул-Ленцов закон. На основу овог закона биће објашњено да се електрична енергија претвара у топлоту. У оквиру ове теме биће обрађене редна и паралелна веза отпорника и еквивалентна отпорност такве везе.
ТЕМА 5: Магнетно поље	

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља - Користи компас и апликације за паметне телефоне за оријентацију у природи - Описује деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета	- Наставна тема биће обрађена кроз 6 часова - Поступност од једноставног ка сложеном при упознавању нових појмова и формулисању закона (ученик својим речима описује појаву коју посматра, после тога наставник користи прецизни језик физике, дефинише нове појмове и величине, и речима формулише законе). - Излагање садржаја теме прате демонстрациони огледи и видео симулација. - Уз помоћ два магнета ученици ће се подсетити да сваки магнет има два пола, северни и јужни, и да између њих делује магнетна сила која може да буде привлачна и одбојна. Биће представљен Ерстедов оглед кроз који ће ученици схватити да око сваког проводника са струјом постоји магнетно поље. Биће објашњено одакле потиче магнетно поље Земље, а затим ће ученици помоћу компаса да одреде северни пол Земље и биће им објашњено да се магнетни и географски полови Земље не поклапају. Наставник дефинише магнетно поље праволинијског струјног проводника, односно правило десне руке и на крају дефинише Амперову силу, односно силу којом магнетно поље делује на проводник са струјом. - Наставник наводи ученике да самостално закључују и повезују наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.
ТЕМА 6: Елементи атомске и нуклеарне физике	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе - Опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите - Разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене	- Наставна тема биће обрађена кроз 7 часова - Наставник наводи ученике да самостално закључују и повезују наставне садржаје. - Ова област ће бити обађивана ослањајући се на знања из хемије, а која се односе на структуру атома и атомског језгра. Користићи периодни систем елемената ученици ће моћи помоћу примера да читају редни и масени број хемијског елемента и одреде број протона и неутрона у језгру. На основу знања из претходних области, то јест чињенице да се протони у језгру међусобно одбијају дејством Кулонове силе, ученици ће употпунити знање тиме што поред Кулонове силе између нуклеона делује и привлачна нуклеарна сила, која је око хиљаду пута јача од одбојне Кулонове. Затим ће ученицима бити објашњен процес фисије и где се овај процес користи (нуклеарне електране, експлозија атомске бомбе). На крају, ученици ће се упознати са фузијом, са тим како настаје фузије на Сунцу и који су неопходни услови да би се одиграла фузија.

ТЕМА 7: Физика и савремени свет	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Примени стечена знања у свакодневном животу	-Наставна тема биће обрађена кроз 1 час - Водиће се разговор са ученицима о томе где је све физика нашла примену у свакодневном животу и каква је повезаност физике са другим наукама, пре свега са медицином, електротехником и машинством.
Напомена: Рад сваког ученика биће континуирано праћен кроз непрекидно проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квалитативних и квантитативних задатака, лабораторијских вежби и пројектних задатака. Компетенције ученика биће провераване и вредноване помоћу усменог испитивања, кратких писмених провера, тестова на крају већих целина, контролних вежби и провером експерименталних вештина. За ученике који раде по ИОП-у садржај ће бити прилагођен њиховим могућностима. За ученике који не могу да савладају градиво, биће организовани часови допунске наставе, а за ученике који могу више организоваће се додатни рад. Провера остварености стандарда свих нивоа биће реализована годишњим тестирањем ученика на крају школске године. Градиво осмог разреда биће употпуњено стручним излетом и кроз организацију Школског фестивала науке који сваке школске године реализују ученици са предметним наставником у циљу приближавања физике као науке и њене примене у свакодневном животу. Током школске године биће реализована два пројектна задатка (по један у сваком полугодишту)	

ХЕМИЈА	
Циљ: наставе хемије је оспособљавање ученика за примену стеченог знања и вештина, развијање способности апстрактног и критичког мишљења, сарадње и тимског рада, одговорног односа према себи и животној средини, као и развијање вештина за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	
Ученик зна да: • правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; • изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и	У корелацији са градивом седмог разреда ученици повезују положај метала са његовом реактивношћу и налажењем у природи. Помоћу постојећих узорака метала доноси закључак о физичким својствима. Шематским приказом, сликама из уџбеника и демонстрационим огледом са магнезијумовом траком објашњавање се хемијска својства метала. Једначине реакција оксидације, састављање формула на основу назива и реакције добијања хидроксида,

изведе закључке; • наведе заступљеност метала у живој и неживој природи; • испита и опише физичка својства метала и повеже их с њиховом практичном применом; • испита и опише хемијска својства метала и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему; • напише формуле и именује оксиде и базе • испита, опише и објасни својства оксида, база и препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; • напише и тумачи једначине хемијских реакција метала • изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци • докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора	објашњаваће се примерима из уџбеника као и адекватним задацима у „Корак по корак у свет хемије“, Полка Симић. Услед немогућности извођења вежбе у потпуности, ученици посматрају наставни филм који обухвата дату вежбу. Пројектни задатак- есеј или презентација на тему: Легуре. Корозија Предвиђен број часова за реализацију наставне теме је 10 часова (6+3+1)
ТЕМА 2: НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	
Ученик зна да: • правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; • изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке; • наведе заступљеност неметала у живој и неживој природи; • испита и опише физичка својства неметала и повеже их с њиховом практичном применом; • испита и опише хемијска својства неметала и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у	Реализација наставне теме планирана је са 10 часова (4+4+2) Како би ученици закључили у ком виду се налазе неметали у природи, и заступљеност примениће се стечено знање у 7. раз о структури атома и хемијским везама. Извођењем демонстрационог огледа (лаб.вежба) са постојећим узорцима неметала, ученици уочавају физичка својства. Уз помоћ слика из уџбеника и наставним филмом због немогућности извођења вежбе у потпуности, приказиваће се добијање и својства сумпора и угљеника, као и водоника и кисеоника. Киселост киселина доказаћемо помоћу индикатора, коришћењем ученицима познатих киселина. На практичан значај указиваће се на примерима из свакодневног живота. Подстицајем, ученици пишу формуле оксида неметала и киселина, реакције

Периодном систему; • напише формуле и именује оксиде и киселине • испита, опише и објасни својства оксида, киселина и препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; • напише и тумачи једначине хемијских реакција неметала • докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора -изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци	оксидације и добијања киселина, као и једноставна стехиометријска израчунавања. Хемијска својства кисеоника и неметала објашњаваће се грађењем оксида (алотропија), кроз избор адекватних примера из уџбеника, како би ученици разликовали неутралне и амфотерне оксиде од оксида неметала који са водом граде киселине.
ТЕМА 3: СОЛИ	
Ученик зна да: -објасни значење термина: со • наведе заступљеност соли у живој и неживој природи; • испита и опише физичка својства соли и повеже их са њиховом практичном применом; • испита и опише хемијска својства соли и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему; • напише формуле и именује соли • испита, опише и објасни својства соли и препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; • изведе реакцију неутрелизације -изведе стехиометријска израчунавања супстанци	Наставна тема реализује се кроз 8 часова (4+3+1). Педвиђена лабораторијска вежба реализује се кроз писање хемијских реакција добијања оних соли које су доступне. Ученици примењују стечено знање из предходне две наставне теме при састављању формула неутралних соли и именовању истих. Реакције добијања соли приказује се шематски, повезаношћу киселина, база и соли. Својства соли објашњаваће се кроз примере дате у уџбенику и табеларно приказане примере из „Корак по корак у свет хемије“ Полка Симић. Повезивањем са свакодневним животом оствариваће се разноврсна примена соли. Стехиометријским задацима-реакцијама неутрализације, провераваће се стечено знање ученика.
ТЕМА 4: ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	
Ученик зна да:	Предвиђен број часова за реализацију теме је два часа (1+1+0). Корелацијом

– разликује тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима -одређује својства супстанци (температуре топљења у кључања, као и растворљивост супстанци), разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула	унутар предмета (тип хемијских веза) и извођењем демонстрационог огледа-растворљивост у води (натријум-хлорид, скроб, уље) и њихово понашање при загревању, упоређиваће се својства органских и неорганских једињења, како би ученици уочили разлике и формирали знање да је састав органских једињења угљеник.
---	---

ТЕМА 5: УГЉОВОДОНИЦИ

Ученик зна да: • наведе основна физичка и хемијска својства угљоводоника • пише формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника • наведе практични значај угљоводоника у свакодневном животу • објасни значење термина: • супституција, адиција, изомер • саставља формуле најважнијих представника класа органских једињења, и једначине хемијских реакција супституције • пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника • пише и наводи видове практичне примене угљоводоника на основу својстава која имају • пише једначине хемијских реакција угљоводоника	Реализација теме планирана је са 12 часова (7+4+1). Препознавање функционалних група, писање молекулских формула и рационалних структурних формула као и њихово именовање, укључујући и изомере кроз адекватне примере коришћењем уџбеника, збирке задатака и модела молекула угљоводоника направљених од приручних средстава (пластелин и модел). Уколико не постоји могућност извођења демонстрационих огледа при обради хемијских својстава засићених и незасићених угљоводоника, користиће се наставни филмови. На основу дате шеме из уџбеника објашњаваће се појам фракционе дестилације и даље смеше угљоводоника. Пројектни задатак - израда панора/ презентације / есеја на тему: „Горива прошлости, садашњости“ или „Пластична кеса, гумена жвака“
--	---

ТЕМА 6: ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ

Ученик зна да: - напише формуле, називе и функционалне групе најважнијих алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естера	Наставна тема се реализује кроз 8 часова (4+3+1). Због немогућности извођења демонстрационих огледа: добијање етанола алкохолним врењем, испитивање хемијских својстава карбоксилних киселина и етил-етаноата, приказиваће се наставни филм, који је у складу са
---	---

- наведе основна физичка и хемијска својства алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара -наведе практични значај алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу - саставља формуле најважнијих представника класа рганских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације - пише једначине хемијских реакција сагоревања алкохола - објасни значење следећих термина: естерификација -пише једначине хемијских реакција алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара - да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце	предвиђеном лабораторијском вежбом. Физичка својства алкохола (етанол) и карбоксилних киселина (сирћетна киселина) обрађиваће се извођењем демонстрационог огледа. Адекватним примерима из свакодневног живота наглашаваће се примена и важност једињења као индустријских сировина. Користећи уџбеник објашњаваће се ученицима како су својства једињења повезана са одређеном функционалном групом, а сходно томе и са именовањем одређеног једињења. У корелацији са наставом биологије ученици прикупљају информације у виду есеја или презентације о утицају алкохола на организам Хемијска својства алкохола и карбоксилних киселина утврђиваће се стехиометријским задацима, док реакцијама естерификације наглашаваће се важност датог термина.
---	--

ТЕМА 7: БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА

Ученик зна да: - наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина) -примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама - наведе најважнију улогу масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима -објасни значење следећих термина: естерификација, сапонификација -наведе основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина	Предвиђен број часова за дату тему је 12 часова (7+4+1). Примерима из свакодневног живота приближаваће се ученицима примена ових једињења, значај и улога, док примерима из уџбеника објашњаваће се физичка и хемијска својства (сапонификација, грађење пептидне везе). Испитивање растворљивости липида, угљених хидрата и доказивање скроба реализује се лаб.вежбом док извођење денатурације протеина није могуће због средстава. Ученици размењују поучна сазнања из опште информисаности, о појмовима блиских стеченом знању о биолошким једињењима (витамини, намирнице)
--	--

ТЕМА 8: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА

Ученик зна да:

-наведе начине њиховог правилног складиштења, схвата значај безбедног поступања са супстанцама, и са циљем очувања здравља и животне средине

Корелацијом са наставом екологије и тумачењем различитих пиктограма на амбалажи, повезиваће се безбедно коришћење и одлагање средстава, која се користе у домаћинству са њиховим својствима, како би се код ученика развила свест о значају правилног складиштења. Пројектни задатак- „Загађеност животне средине у мом месту“

Реализација наставне теме планирана је са 6 часова (2+4+0)

Напомена: Додатни рад организује се за ученике који показују на редовној настави изразито занимање за хемију, и поседују могућности које се могу више развити додатним радом. Настава хемије у Марковцу изводи се у кабинету хемије, а у Новом Селу у учионици. Оцењивање ученика је индивидуално, усменим излагањем и писменим тестовима. На индивидуалну оцену утиче и практичан рад ученика у групама при изради лабораторијских вежби, израда задатака (радни листићи, домаћи задаци) коришћење података из таблице ПСЕ и израда пројектних задатака или презентација. Ученици укључени у ИОП раде по садржају прилагођеном њиховим могућностима. Градиво осмог разреда сходно биће употпуњено стручним излетом у децембру посетом „Фестивала науке“, у Београду. Организација Школског фестивала науке, има за циљ и приближавање хемије као науке, кроз интересантне радионице и занимљиве експерименталне огледе. Реализација дневног излета и фестивала зависиће од епидемиолошке ситуације.

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљ: Оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Исходи

Начин остваривања

ТЕМА 1: ИКТ

Ученик ће бити у стању да:

- унесе и мења податке у табели,
- разликује типове података у ћелијама табеле,
- сортира и филтрира податке по задатом критеријуму,
- представи визуелно податке на одговарајући начин,
- примени основне функције форматирања табеле, сачува у пдф формату и одштампа,
- приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа.

За ову наставну тему предвиђено је 10 часова.

С обзиром да ученици поседују предзнање о раду са табелама (у текст процесору и програму за креирање презентације) на самом почетку акценат ће бити на обнављању наћина прикупљања података, значају табеларног представљања података и појмова о основним елементима табеле.

Ученике ћу упознати са радним окружењем програма Excel у оквиру кога ће ученици вежбати рад са динамичким табелама.

Кроз практичне примере, блиске ученицима, као на пример Успех ученика осмог разреда, изостанци ученика, табеле за такмичење,... поступком демонстрације и инструктивним вођењем кроз практичне задатке, ученике ћу упознати са начинима уноса и форматирања различитих типова података (нумерички, текстуални, датум, време,...), начиним записивања формула за једноставнија израчунавања и применом функција за статистичке прорачуне. Упознаће се са сортирањем (нумеричких и текстуалних података) на очигледним примерима као што је на пример сортирање ученика једног одељења на основу презимена или просечне оцене и слично и филтрирањем података употребом функција. Упознаће се са могућношћу груписања података на основу једног или више критеријума и начинима визуелизације, односно графичког представљања података. Ученицима ће бити демонстриран поступак припреме документа за штампу и штампање документа.

Упознаће се и са рачунарством у облаку, могућностима креирања, измене и дељења табела.

ТЕМА 2: ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ

Ученик ће бити у стању да:

- разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета,
- разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података,
- разуме везу између ризика на интернету и кршења права,
- објасни појам „отворени подаци”,
- успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци.

За ову наставну тему предвиђено је 2 часа.

Кроз разговор и коришћењем едукативних сајтова и видео записа ученике ћу упознати са природом личних података и начинима на који се они деле и злоупотребљавају у дигиталном окружењу а у циљу заштите личних података и приватности.

Приказом делова Конвенције о правима детета упознаћу ученике са правима детета у дигиталноим добу.

Предочавањем везе између грађанских права и обраде података, увешћу појам отворени подаци и појаснити начин проналажења, приступања и преузимања оваквих података.

ТЕМА 3: РАЧУНАРСТВО

Ученик ће бити у стању да:

- унесе серију (низ) података,
- изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...),
- графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма),
- унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их,
- изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...),
- изврши анализе које укључују статистике по групама.

За ову наставну тему предвиђено је 12 часова.

Ослањајући се на знање ученика о анализи података у програмима за табеларне прорачуне, показаћу им како се може вршити анализа података и у програмском окружењу Jupyter. На часовима ученици ће користити садржаје са сајта Петља, како би вежбали обраду и анализу података у интерактивном окружењу.

На реалним примерима ученици ће се упознати са начином записивања низова различитих типова података. Коришћењем функција из библиотеке за визуелизацију података, ученици ће вежбати једноставне анализе података (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). Ученицима ћу поступком демонстрације, приказати могућност визуализације низова података у различитим облицима (линијски графикони, стубичасти графикони, секторски графикони). Коришћењем специјализованих структура за представљање табеларно записаних података, ученици ће вежбати анализу појединачних колона табеле или групе колона (на пример, у табели која садржи имена, презимена ученика и закључне оцене из свих предмета, приказаће израчунавање просечне или минималне

	оцене за сваки предмет). Вежбаће приказивање сортирања табеле на основу неког кључа (вредности неке колоне), филтрирање табеле (издвајање врста које у некој колони садрже вредност која задовољава дати критеријум) и фреквенцијску анализу (одређивање броја појављивања разних вредности у некој колони).
ТЕМА 4: ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	
Ученик ће бити у стању да: – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка, – сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка, – самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима, – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка, – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника, – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	За реализацију пројектних задатака планирано је 10 часова. Реализоваће се два пројектна задатка (један из области ИКТ и Дигиталне писмености, а други из области Рачунарства). Тема пројектних задатака биће што ближе реалном животу и релевантне за ученике али тако да погодују развијању међупредметних компетенција, подстичу иницијативу и креативност, функционализују раније стечена знања, као и формирају вредносне ставове ученика. При реализацији пројектних задатака ученици ће сарађивати са наставницима осталих предмета. Ученици ће бирати једну од понуђених тема, а затим, у оквиру својих тимова, самостално планирати фазе реализације, у складу са расположивим временом, ресурсима и сложености одабране теме. У току реализације пројектног задатка пратићу и усмеравају ученике док пролазе кроз све фазе рада на пројектном задатку и подстицати их да темељно осмисле сваки од корака, дискусију у оквиру тимова и сараднички долазе до решења. Ученици ће вежбати развијање поступности, повезивање и изградњу сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања постигнућа. На крају пројекта, ученици ће сумирати резултате и извести закључке које ће представити у форми инфографика и приказати другим ученицима и наставницима.
Напомена: Предмет ће се реализовати кроз следеће облике наставе: ● теоријске основе у кратким цртама, кроз упутства за реализацију задатака, објашњавањем основних појмова, концепата, стратегија у циљу развијања поступности, препознавања и установљавања личних стратегија учења код ученика,	

● практичан рад у пару или индивидуално, индивидуализација ће се примењивати код конкретног задатка за проверу остварености исхода. Часови ће се реализовати у кабинету за информатику - дигиталној учионици.

Сложеност задатака ће пратити развојне карактеристике ученика и предзнања са којим долазе у осми разред.

За примере из свакодневног живота бираћу проблеме који симулирају ситуације и проблеме из предмета које изучавају у школи или реалних ситуација из живота.

Вредновање остварености исхода вршиће се континуирано кроз:

- праћење остварености исхода у стицању знања,
- праћење развоја вештина при изради практичног рада ученика и активности на часу и
- вредновање активности при изради пројектног задатка.

На часовима ОЈР у оквиру пројектног клуба, ученици ће имати могућност да се више баве рачунарством и креирају практичне пројекте употребом микробитова.

Ученицима који раде по ИОП-у радиће по индивидуалном оперативном плану. Садржај ће бити прилагођен или измењен у зависности од могућности ученика. Циљ је да ученик савлада елементарне појмове и решава лакше проблемске задатке, сам или уз помоћ наставника или другог ученика.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	
Циљ: Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.	
Исходи	Начин остваривања
Животно и радно окружење	
Ученици су у стању да процене значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; знају да анализирају опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познају поступке пружања прве помоћи; умеју да образложе важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; умеју да повежу професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;	-ова наставна тема реализоваће се 6 часова -применом монолошко-дијалогске и илустрационе наставне методе, ученици ће сазнати основне ствари о електротехници, рачунарству и мехатроници; упознаће се са електричним инсталацијама, као и са опасностима и мерама заштите од струјног удара; са применом електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедњом енергије и енергетском ефикасношћу. -претрагом одговарајућих интернет сајтова и путем видео-презентација ученици ће се упознати са професијама, односно занимањима у области

	електротехнике и мехатронике
Саобраћај	
Ученици умеју да упореде карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; разумеју значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; научили су да користе доступне телекомуникационе уређаје и сервисе;	-ова наставна тема реализоваће се са 6 часова -користећи оно што су ученици већ научили претходне школске године из овог предмета, преко одговарајућих упоредних презентација (слајдова) извршиће се надоградња знања и оспособљавање ученика да упореде карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним возилима -путем одговарајућих презентација упознаће се са електричним и електронским уређајима у моторним возилима - према могућностима и опреми, у овом делу искористићемо доступне уређаје (мобилне телефоне, таблете, рачунаре) и практично остварити међусобну комуникацију путем њих, користећи интернет сервисе (електронску пошту, видео конференције, кратке поруке) или мобилне апликације (Вибер, ВхатсАпп)
Техничка и дигитална писменост	
Ученици су научили цртају електричне шеме правилно користећи симболе; знају да користе софтвере за симулацију рада електричних кола; умеју да класификују компоненте ИКТ уређаја према намени, као и да процене значај управљања процесима и уређајима помоћу ових уређаја; научили су да саставе електромеханички модел и управљају њиме помоћу интерфејса;	-ова наставна тема реализоваће се са 18 часова -користећи претходно научене симболе, ученици ће у својим радним свескама цртати одговарајуће електричне шеме -ученици ће се упознати са софтверима за пројектовање и израду техничке документације (Pinter virtual, Softe Elec и др) и по групама, на рачунарима, пројектовати и симулирати рад електричних кола -путем одговарајућих презентација и практичних модела, ученици ће се упознати са основним компонентама ИКТ уређаја и са управљањем процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. -користећи претходно научено, као и одговарајућих садржаја са интернета, приступиће се састављању електромеханичких модела и управљању њима помоћу интерфејса;
Ресурси и производња	
Ученици знају да објасне систем производње,	-ова наставна тема реализоваће се са 20 часова

трансформације и преноса електричне енергије; умеју да анализирају значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; разликују различите елементе кућне електричне инсталације; успешно повезују електрично и електронско коло према задатој шеми; знају да користи мултиметар; умеју да анализирају карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; научили су да класификује електронске компоненте на основу намене; умеју да аргументују значај рециклаже електронских компоненти;

-кроз презентације, коришћењем пројектора у библиотеци, ученици ће се упознати са основама производње и преноса електричне енергије, алтернативним изворима енергије и принципом рада и наменом електричних машина и уређаја у домаћинству
 -посебно ће се нагласити важност и потреба за новим изворима енергије, као и да се пробуди код младих људи свест о одговорном односу према потрошњи енергената као и о одговорности за сопствену будућност
 -ученицима ће бити приказана презентација, путем које ће се упознати са електроинсталационим материјалима и компонентама, као и са мерама заштите од струјног удара
 -осим презентације ученици ће се и практично упознати са електроинсталационим материјалима путем узорак једножилних и вишежилних проводника, топлјивих и аутоматских осигурача, монофазних и трофазних утикача и утичница и др.
 -ученици у радним свескама раде цртеже и табеле, везане за основне електротехничке симболе и шеме електричних кућних инсталација и кроз разговор са наставником утврђују знање и повезују оно што су видели током презентације и током рада са електроинсталационим материјалима и компонентама, са електротехничким симболима у шемама електричних инсталација
 -посебно ће се ставити нагласак на стицање знања о заштити од струјног удара, јер је то најважнија ствар о којој се мора водити рачуна приликом руковања електричним апаратима и уређајима
 -ученици ће потом коришћењем елемената конструктора, састављати различита струјна кола; рад ће се одвијати у паровима, а вежбе су разноврсне, из области електротехнике и из области електронике (раде се модели електромотора, зујалице, редне и паралелне везе са отпорницима, транзисторима и диодама и сл.)
 -практично ће сваки ученик научити да користи мултиметар
 -ученицима ће бити приказана презентација, током које ће уочити разлике

	између аналогне и дигиталне технологије, као и да науче да класификују електронске компоненте према намени; такође ће сазнати све о значају рециклаже електронских компоненти; -повезаће се знање из физике-напон и јачина струје и хемије-полупроводнички матерјали, са овом наставном темом
Конструкторско моделовање	
Ученици су оспособљени да саставе и управљају једноставним школским роботом управљаним вештачком интелигенцијом или мехатроничким моделом; умеју да самостално или тимски истражују и осмишљавају пројекте; научили су да креирају документацију, развију и представе бизнис план производа; знају да саставе производ према осмишљеном решењу; умеју да представе решење готовог производа или модела, као и да процењују свој рад и рад других и предлажу унапређење реализованог пројекта;	-ова наставна тема реализоваће се са 18 часова -кроз презентације, путем видео-филмова и практичним примерима ученицима ће бити показано како да моделују електричне машина и уређаје, користе интерфејс за управљање помоћу рачунара, израде једноставног школског робота управљаним вештачком интелигенцијом и како да раде са електропанелима. -на једноставан и практичан начин, путем презентација, шема и увидом у радове претходних генерација, ученици ће научити да успешно раде на пројекту (израде производ/модел, управљају моделом, представе производ/модел).
Напомена: Настава ће се организовати са по два спојена часа седмично и наставни садржаји биће прилагођени оваквој организацији рада. Предвиђени садржаји захтевају разноврстан методички приступ, кроз комбиновани начин рада. У настави се по правилу користе сви постојећи облици рада: фронтални, групни, рад у паровима и индивидуални. Избор метода зависи од циља и задатка наставног часа, опремљености кабинета наставним средствима и изабраног облика рада. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Оцена представља укупно постигнуће ученика остварено кроз усмено испитивање, оцењивање цртежа и практичних радова (индивидуални, групни), активност на часу, као и кроз ангажовање и резултате на часовима секције и такмичењима. Рад на пројекту реализоваће се кроз наставну тему Конструкторско моделовање.	

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ: наставе и учења ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа. Упућивање ученика у слободно компоновање, показивање примера и репродукција.

Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: КОМПОЗИЦИЈА (7+2)	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - Бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; - Користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; - Примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу;	За реализацију наставне теме предвиђено је 7 часа обраде и 2 часа утврђивања. Ученици се кроз примере и путем практичног рада упознају са елементима и принципима компоновања као и то где се та знања примењују. Сви ученици могу да примене принципе компоновања приликом креирања презентација, фотографија, видео записа..., реализовања ликовних пројеката, уређења животног и радног простора, смишљања одевне комбинације... На очигледним примерима из свакодневног живота се ученицима објашњавају принципи: ритам, контраст, доминанта, градијација, равнотежа, јединство и хармонија. Ученици се упознају у оквиру простора и пропорција са ергономијом и њеним значајем за здравље ученика. Кроз примере из уџбеника и са интернета упознају различите врсте перспективе.
ТЕМА 2: НАСЛЕЂЕ (5+2)	
- Разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље. - Дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења;	За реализацију наставне теме предвиђено је 5 часа обраде и 2 часа утврђивања. Циљ учења ове теме је развијање позитивног става према светској и националној културној баштини. Ученици се упознају са начином на који се наслеђе штити и обнавља и појмом рестаурације кроз примере из свакодневног живота (катедра Нотр Дам). Такође и са 3Д скенирањем и штампањем, технологијом која у великој мери може помоћи приликом истраживања и обнове културног наслеђа. Кроз примере из историје уметности ученици упознају шта је креативност а шта иновативносту и колико је за њих значајно да развијају стваралачко мишљење (које им је неопходно у бројним животним ситуацијама), као и о томе да иновативне идеје и остварења понекад неће одмах бити прихваћени. Упознају се више са појмом оригиналност и колико је она важна као и са појмовима омаж и плагијат.
ТЕМА 3: КОМУНИКАЦИЈА (10+8)	
-Тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику;	За реализацију наставне теме предвиђено је 10 часа обраде и 8 часа утврђивања. Ученици кроз примере и практични рад проширују своје знање о визуелној комуникацији,

- Реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – Прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације;	рекламама, плакатима, билбордима и улози визуелног у савременим медијима. Кроз примере из историје уметности ученици уочавају и препознају различите врсте тема и мотива у уметности; израђују скице и ликовне радове са темама мртве природе, пејзажа, портрета... Ученици реализују у оквиру ове теме пројекат и то тако што им се нуде мотивациони садржаји и могућност да одаберу пројекте који их занимају.
Напомена Начин оцењивања: оцењује се ликовни рад ученика, њихово напредовање на пољу визуелне културе и њихов однос према раду. Оцењивање је бројчано, најмање два пута у току полугодишта. На часовима се примењују фронтални, индивидуални, рад по групама и понекад рад у пару. Преовлађујуће наставне методе су метода практичног рада, дијалогска, метода посматрања и анализирања, илустративно-демонстративна, истраживачка. Могуће је извођење часова корелације са другим предметима, као и учешће у реализацији тематских дана. Ученици имају могућност учествовања на ликовним конкурсима, као и на свим манифестацијама које се организују у школи током школске године. Од наставних средстава осим уџбеника користе се и књиге из области ликовних уметности из школске библиотеке, различите репродукције, као и материјали са интернета (сајтови великих музеја, виртуелне туре, кратки снимци).	

МУЗИЧКА КУЛТУРА	
Циљ: Циљ учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народ	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1. ЧОВЕК И МУЗИКА:	
идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба;	Тема Човек и музика обрађује следећи садржај: Романтизам, Програмска и апсолутна музика, Соло песма, Клавирска минијатура, Националне и стилизоване игре (полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...)

идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба;

разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба;

наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична

за период романтизма, импресионизма и савременог доба; препознаје националне игре у делима уметничке музике;

уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали;

Музичко-сценска дела, Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Росини, Чајковски, Бородин, Мусоргски, Мокрањац

Импресионизам, Равел, Дебиси

Савремено доба, Жанрови: Џез, популарна музика, апстрактна музика.

Импровизација (појам)

Стравински, Прокофјев,

Коњовић, Константин Бабић, Вера Миланковић

Процес учења базира се на перцепцији најупечатљивијих музичких примера (за слушање или извођење музике), који имају задатак да активирају свесну активност, фокусирају пажњу ученика, иницирају процес мишљења и креирају одговарајући сазнајно-емоционални доживљај.

Човек и музика

Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву данас познајемо или и нешто друго.

Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошке природе) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за осми разред доприноси корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност о немужичким аспектима романтизма, импресионизма и савремене музике на детаљнији и специфичнији

	начин.
ТЕМА 2. МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ:	
објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; опише начин добијања тона код дувачких инструмената; препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку;	Тема Музички инструменти обрађује групу дувачких инструмента - Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека, информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила. Као и све друге, дувачке инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о дувачким инструментима (дрвени и лимени) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену.
ТЕМА 3. СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	
изражава се покретима за време слушања музике; - вербализује свој доживљај музике; - идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; - анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; - илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...);	Тема Слушање музике обрађује следеће садржаје: Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба. Слушање вокалних, вокално-иструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање музике је активан психички процес који подразуме-

- критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона; - користи могућности ИКТ-а за слушање музике	ва емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања музике. Током слушања ученици слушно идентификују музички стил и пореде га са основним карактеристикама друштвено-историјског периода. Ученичку пажњу фокусирати на уочавање извођачког састава, темпа, мелодијских и ритмичких карактеристика, са циљем да се повежу са музиком романтизма, импресионизма и савременог доба. Постепено, ови елементи музичког тока постају „константа“ у процесу ученичке перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав, изражајне могућности инструмената. Елементи музичке писмености су у служби горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција
ТЕМА 4. ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ:	
пева и свирасамостално и у групи; - примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); - кроз свирање и покрет развија Сопствену координацију и моторику;	Тема Извођење музике обрађује следеће садржаје: Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у мешовитим тактовима (7/8, 5/8) по слуху.

- користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције;
- искаже своја осећања у току извођења музике;
- примењује принцип сарадње и Међусобног подстицања у Заједничком музицирању;
- учествује у школским приредбама и манифестацијама;
- користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака).

Певање песама у комбинацији са плесним покретом.
 Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима.
 Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом.
 Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике романтизма, импресионизма и савременог доба.

- Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају (тзв. тимски рад, толеранција) и fine моторичке радње. Квалитетно музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и могућност свих видова изражавања. Уједно је важно да се кроз извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче и развијање личног стила изражавања.

С обзиром на то да ће певање и свирање произићи и из историјског контекста, начин извођења треба прилагодити у односу на дати контекст.

Певање

Главни критеријум за избор песама је квалитет музичког дела. Посебну пажњу треба обратити на тонски опсег композиција за певање због физиолошких промена певачког апарата (мутирање). Приликом извођења песама најстарије музичке фолклорне традиције, треба неговати нетемперовани начин певања и дозволити природним бојама гласа да дођу до изражаја.

	Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Мешовите тактове на примерима народних песама треба изводити по слуху. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на крају певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопходно постићи изражајно певање. Свирање Извођење свирањем треба реализовати на ритмичким и мелодијским инструментима. Свирање на мелодијским инструментима је олакшано чињеницом да су ученици музички описмењени те могу користити нотне примере појединих песама које су најпре анализирани и солмизационо обрађени. Свирањем се поред осталог развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности. Елементи музичке писмености Елементе музичке писмености треба обрађивати кроз одговарајуће музичке примере и композиције, од нотне слике и тумачења према звуку. Мешовите тактове на примерима народних песама треба изводити по слуху. .
ТЕМА 5. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО:	
користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - изражава своје емоције Осмишљавањем мањих музичких целина; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом;	Тема Музичко стваралаштво се обрађује кроз следеће садржаје: Импровизација Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импресионизма и савремене музике.

- учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво.	Израда дувачких инструмената од доступних материјала Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се развијају у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици. Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких вештина и знања. Стваралаштво може бити заступљено кроз: – израду дуваачких музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); – музичко-истраживачки рад; – осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; – осмишљавање музичких радионица; – креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони...
Корелацији са другим предметима: историја, ликовна култура, географија, старани језици, српски језик Начин провере остварености исхода - Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, однос према предмету и другим ученицима, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.	

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци: Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада

Исходи**Начин остваривања****1. Физичке способности**

По завршетку ове теме ученик ће бити у стању да:

- примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби
- изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама
- упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак

У овим часовима као и на другим организационим облицима рада, посебан акценат се ставља на:

- развијање физичких способности које се континуирано реализује у уводном и припремном делу часа путем вежби обликовања. Део главне фазе часа може се користити за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој. Методе и облике рада наставник бира у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад;
- подстицање ученика на самостално вежбање;
- учвршћивање правилног држања тела.

Програм развоја физичких способности је саставни део годишњег плана рада наставника.

Праћење, вредновање и евидентирање физичких способности ученика спроводи се на основу Приручника за праћење физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања, (Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2016).

2. Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине (атлетика, спортска гимнастика, основе тимских и спортских игара)

По завршетку ове теме ученик ће бити у стању да:

Атлетика:

- комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу

Прихватање моторичких знања, умења и навика, остварује се кроз примену обавезних и препоручених програмских садржаја атлетике, гимнастике, спортских игара, примењујући основне дидактичко-методичке принципе и методе рада неопходне за

- доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама Спортска гимнастика: - одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела - користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри - процени сопствене могућности за вежбање у гимнастички Основе тимских и спортских игара: - користи елементе технике у игри - примењује основна правила кошарке, одбојке, рукомета и фудбала у игри - учествује на унутародељенским такмичењима - игра фудбал, кошарку, одбојку, рукомет примењујући виши ниво технике, тактике и већи број правила, - игра фудбал, кошарку, одбојку, рукомет примењујући сложене елементе технике, тактике и правила игре.	достизање постављених исхода. Усвојена знања, умења и навике треба да омогуће ученицима њихову примену у спорту, рекреацији и специфичним животним ситуацијама. Усвајање знања, умења и навика је континуирани процес индивидуалног напредовања ученика у складу са његовим психо-физичким способностима. Оним ученицима који нису у стању да усвоје неке од садржаја, задају се вежбања слична али лакша од предвиђених или предвежбе. Уколико ученик не достигне предвиђени исход, оставља се могућност да исти достигне у наредном периоду. Усавршавање неких моторичких задатака је континуирани процес без обзира на садржаје програма (техника ходања, трчања, примена научене игре итд.). У раду са напреднијим ученицима реализују се препоручени садржаји или садржаји из наредних разреда. Кроз процес реализације програма неопходно је пратити способности ученика за поједине спортове.
3. Физичка и здравствена култура (физичко вежбање и спорт, здравствено васпитање)	
Физичко вежбање и спорт: - објасни својим речима сврху и значај вежбања - користи основну терминологију вежбања - поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама - примени мере безбедности током вежбања - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање	Остваривањем исхода ове наставне области, ученици стичу знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту, рекреацији и здрављу. Посебно планиране и осмишљене информације о вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу. Ова наставна област остварује се кроз све организационе облике

- примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама - навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин - користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности - прихвати сопствену победу и пораз у складу са "ферплејом" - примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама - препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту - направи план дневних активности Здравствено васпитање: - наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље - разликује здраве и нездраве начине исхране - направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања - препозна врсту повреде - правилно реагује у случају повреде - чува животну средину током вежбања	рада у физичком и здравственом васпитању и обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика. Поред наведеног у овој области потребно је радити на: неговању патриотских вредности (народне традиције и мултикултуралности); формирању правилног односа према различитостима, чувању материјалних добара, неговању друштвених вредности итд
---	---

ВЕРСКА НАСТАВА

Циљ:

- Продубити код ученика знање о човеку као икони Божијој у свету;
- Развити свест код ученика о неопходности живота у заједници;
- Развити свест код ученика да је грех злоупотреба слободе;
- Омогућити ученицима основ за разумевање хришћанског појма слободе;

• Подстаћи ученике на узајамну љубав и поштовање; • Подстаћи ученике на стално преиспитивање свог	
Исходи	Начин остваривања
1.Тема : Човек је икона Божија	
Ученик може да сагледа садржаје којима се бави настава Православног катихизиса. Зна да је сваки човек икона Божија - детаљно образлаже и наводи примере. Зна да направи разлику код хришћанског и нехришћанског схватања личности. Зна да наведе и протумачи новозаветне заповести и да са тим доведе у везу човека као биће заједнице.	Тема садржи 9 часова, 5 обраде, 1 вежбе, 2 утврђивања, 1 систематизација. Упознавање са садржајем програма и начином рада. Разговор о схватању личности, слободе и љубави у хришћанству. Подсећамо се на самом почетку градива о стварању човека, а затим тумачимо хришћанско схватање личности. За ово користимо уџбеник и Библију. Даље, говоримо о промашају циља и тумачењима светих отаца о првородном греху. Набрајамо Декалог и наспрам њега обрађујем новозаветне заповести. Извлачимо закључак о томе шта им је заједничко. Ову тему крунишемо разговором о Божијем лику у сваком човеку. За ово је могуће да ученици пишу састав о томе како доживљавају ближњег.
2.Тема: Подвижничко-евхаристијски етос	
Ученик увиђа да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света, а да је то главна одлика светитеља. Увиђа да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим. Може да сагледа суштину и значај поста. Учествује у литургијској заједници. Уочава грех као промашај људског назначења, али и то да је врлински живот пут ка спасењу. Разликује слободу од самовоље. Увиђа да човек може бити роб својих лоших особина и навика;	Тема садржи 7 часова, 4 обраде, 1 вежбе, 1 утврђивање, 1 систематизација. Обрадити и упознати ученике, шта значи подвиг у хришћанском поимању и какви су подвизи светитеља. Као помоћна литература за ове часове, користи се неко од житија светих. Надовезујући се, говоримо о посту, његовом суштинском „изгледу,, и значају, а за овај час користимо Библију. Обрађујемо значај врлинског живота и Евхаристијски поглед на свет који је нераскидив од свега горе наведеног.
3.Тема: Литургија	
Уочава да су молитва и подвиг начин живота у Цркви. Препознаје разлику између личне и саборне молитве. Може да објасни кад и како се пости и да је Црква, у ствари, Тело Христово. Може да покаже и	Тема садржи 9 часова, 5 обраде, 3 утврђивања и 1 систематизације. Најбољи начин да ученици разумеју градиво, поред коришћења уџбеника је и одлазак на Литургију. На овим часовима учимо да

објасни Литургијски простор. Пости и моли се као начин служења Богу. Развија хришћанске врлине. Критички се односи према својим поступцима. Заснива свој однос према Богу на захвалности.	правимо разлику између личне и саборне молитве, подсећамо се ко чини Тело Христово. Детаљно објашњавамо ток Литургије по деловима и цитирамо поједине, додатно исцртавамо литургијски простор и показјемо на пројектору (средњевековни манастири).
4.Тема: Царство Божије	
Ученик увиђа да је молитва разговор са Богом. Преиспитује и богати свој молитвени живот. Објашњава значење речи Литургија и Евхаристија. Увиђа да Молитва Господња има литургијску основу. Зна да јасно изрази који је циљ стварања свега и хришћанског живота уопште. Зна шта представљају мошти, да наведе нека чуда као знак присуства ЦБ у овом свету. Активније учествује у богослужењима. Зна да протумачи икону.	Тема садржи 9 часова, 4 обраде, 1 вежбе, 3 утврђивања и 1 систематизација. Првобитно се подсећамо шта је циљ стварања света.Кроз разговор објашњавамо шта значи Осми Дан и у прилог томе користимо Библију. Говоримо и о обожењу, о светитељима као сведоцима Царства Божијег и иконама. Посебно се осврћемо на детаље сваке иконе: боје, ореол, контуре лица, положаје светих. Истичемо циљ сваког хришћанина. Говоримо о знацима присуства Царства Божијег у свету; о чудима, моштима. Да бих поткрепили излагања, гледамо наше и стране документарне филмове, које касније анализирамо сви заједно. За ову наставну тему користимо интернет, могуће су корелације са библиотекарим.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	
Циљ: Стицање основних знања која ће ученицима омогућити да се писаним и усменим путем на правилан начин изражавају на страном језику. Овладавање вокабуларом и граматичким правилима како би били у могућности да комуницирају са људима из других земаља и били охрабрени да наставе, на вишем нивоу и самостално, учење страног језика. Стицање свести и сазнања о односу матерњег и немачког језика и позитивног става према страним језицима и културама.	
Задаци	Начин остваривања
1.Тема : Fitness und Sport	
-Ученик треба да научи генитив кроз упознавање занимања и припадност једном занимању. Због акцента на вештини говорења	У осмом разреду се највећи акценат од свих језичких вештина ставља на говор,одн. способност комуникације,како на базичном,тако и на

у осмом разреду, ученик треба у великој мери да научи да пита и одговара у вези са занимањима, бављењем спортом – чиме се ко бави и шта ради у своје слободно време.. -Ученик треба да научи и извежба исказивање модалних глагола у прошлости и тиме опише неки догађај у прошлости.	напреднијем нивоу. Из тог разлога се код савладавања свих целина највише раде говорне вежбе различитог карактера – дијалошке, са много питања и одговора, монологске, где ученици уче мање целине код куће и излажу их, затим мањи текстови које заједно састављамо на часовима, записујемо и понављамо на следећем часу оно што смо заједнички саставили. У том маниру вежбамо и прве задатке које треба да научимо.
2.Тема: Austausch	
-Ученик треба да научи да говори о језичким путовањима и о детаљима везаним за исте, да изрази своје страхове од непознатог и новог, да упореди различите земље из више аспекта и да опише намештај у просторији -Ученик треба да научи и извежба исказивање зависних реченица као и употребу предлога.	Пошто је као што је већ речено, у осмом разреду тежиште на говору, и ова се област обрађује и извежбава форсирајући ученике да максимално они говоре. Објашњења непознатих речи и појмова наставник говори на немачком, тако да сада ученици минимално треба и да чују и говоре на српском језику. Пошто је ученицима сада већина речи већ позната, они анализом текстова успевају доста успешно да разумеју већи део текстова. Ученици вежбају разумевање читања и слушања, јер доста вежбица захтева одговоре шта је тачно у исказима. У свим тим текстовима, дакле уско повезано са темом, јесу и зависне реченице, које треба научити, и ученици вежбама дијалошког типа понављају питања и одговоре. Да би боље и реалније научили ове реченице, наставник пребацује тему на саме ученике и њихове карактеристике.
3.Тема: Unsere Feste	
-Ученик треба да научи облике имперфекта већег броја глагола (оних најфреквентнијих) и да извежба њихову употребу. Тема у овој наставној јединици су празници, празници у породици, али и типични немачки празници, као што су празници у Штутгарту или карневал у Келну. На овај начин ће ученици ближе упознати обичаје у Немачкој и кроз дискусију и употребом индиректног говора упоређивати празнике у својој земљи и Немачкој.	Реализација ове целине је јако добро осмишљена од стране аутора – наставник на занимљив начин уводи причу о типичним празницима у Немачкој, износи слике ученицима и објашњава обичаје и разне занимљивости. Ненаметљиво смо дошли до коришћења имперфекта и сада остаје да утврдимо облике вежбамо даљу употребу по лицима. Опет се говор вежба и на тај начин што заједнички, уз помоћ и подршку наставника склапамо нове мале приче везане за наше обичаје и празнике. И опет ученици који су мање учествовали у склапању приче имају задатак да код куће обнове и увежбају те текстове и затим их

	изложе на часовима. Све што је учено у првом полугодишту на крају периода се опет лексички, говорно обнавља интересантним вежбама слушања, читања и писања..
4.Тема: Berliner Luft	
У овој наставној јединици тема је екскурзија у Берлину. Ученици уче да презентују неке информације о граду, опишу пут и да учтиво замоле за помоћ.	Ученике уводим у ову тему тако што посматрамо разне знаменитости Берлина и упоређујемо активности и особине младих у нашој земљи и немачким земљама. У књизи има доста статистичких података, којима је задатак да ученике наведу на размишљање и дијалог. Наставник им помаже при започињању,одн. завршавању реченица и подстиче дијалог, измеђуосталог, давајући ученицима смернице разговора, ако је то потребно. Као интересантна активност се уводи и тражење жаргонских израза и кованица на интернету и, како индивидуална, тако и заједничка анализа тих израза.
5.Тема: Welt und Umwelt	
-Ученик треба да научи да прича о заштити животне околине, теми која је у Немачкој већ неко време у врху важности, и о томе шта све ми у Србији можемо да урадимо на унапређењу наше свести о заштити околине. -Ученик треба да научи већину термина везаних за природне изворе енергије и њихово претварање у енергију нама корисну за живот -Ученик треба кроз тематику која се обрађује да се ближе упозна и извежба зависне темпоралне реченице, грађење сложеница.	У овој целини је поново циљ да се ученици на интересантан начин уведу у тему, овог пута анкетом шта ко од ученика чини у корист околине. Интересовање треба да им појача и текст на ту тему веза за Србију и наш однос према околини, штедњи енергије и ресурсима. Ученици се кроз симпатичне, кратке текстове упознају са свакодневним активностима једне немачке породице везано за заштиту околине. Многе од тих активности људи спроводе иако би им било лакше другачије. Управо причајући о томе ученици увежбавају зависне временске реченице.
6.Тема: Reisen am Rhein	
- У овој наставној јединици ради се о најважнијим градовима на реци Рајни и околини. Уз обнављање придевске деклинације, ученици увежбавају мини дијалоге, планирају путовање и описују најинтересантије градове код нас.	Као и у свакој целини начин остваривања се највише базира на томе да се ученицима што интересантије уз максимум комуникације на немачком приближи тема. Опет уз укључивање истраживања на интернету тражимо информације о градовима на реци Рајни. Такође би ученике требало доста да заинтересује како у Немачкој млади сами

Ученик треба да научи на немачком, уз помоћ наставника, да преприча и опише где планирају да путују... -Ученик треба да научи који предлози се појављују у комбинацији са најфреквентнијим глаголима.	организују своја путовања. Најинтересантнији начин остваривања циљева би требало да буду пројекти ученика на неку тему. Наставник ученике подстиче да не пишу преопширне текстове, које би онда само ишчитавали, већ краће и сажетије текстове уз интересантне слике, које би онда могли да излажу не читајући исте. Вежбе језичких вештина, слушања, читања, писања и причања су саме по себи инспиративне, интересантне и такмичарске, те су ученицима у сваком случају интересантне, било да виде колико су добри, било да би показали шта знају.
7.Тема: Die Abschiedsparty	
У овој наставној јединици, тема је опроштај и пресељење у иностранство..Уз помоћ глагола са дативом и акузативом, ученици дискутују о предностима и манама боравка у иностранству, уче изразе за изражавање жеља, говоре о припремама за журку...	У овој наставној целини наставник подстиче ученике на дискусију и то увођењем приче о завршетку једног дела школовања, припремама за средњу школу и евентуалном пресељењу у неки други град због даљег школовања. Сама тема је интересантна и блиска ученицима и подстиче их да кроз дијалоге увежбавају одређене граматичке целине и то датив и акузатив као и глаголе са одређеним предлозима.

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	
Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе других и спреман да активно делује у заједници.	
Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања
1.Тема: ЉУДСКА ПРАВА Заједница припадника различитих културних група	
-изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; – образложи зашто су понашања која се могу описати	У оквиру ове области налази се и садржај значајан за одговоран живот у демократском друштву, који се односи на живот у заједници културно различитих група, каква је свакако наша држава, а заправо и читав свет. Од ученика се очекује

као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; – наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; – покаже интересовање за упознавање различитих култура; – наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају	да уочавају разлику између мултикултуралности и интеркултуралности, као и да се залажу за интеркултурни дијалог као најбољи начин развоја поштовања различитих култура и квалитета заједничког живота. Ова тема се реализује кроз 9 часова (6 часова обраде и 3 часа утврђивања).
2.Тема: ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Родна (не)равноправност	
-разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; – уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продуктима културе на који начин се преносе родни обрасци; – указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; – дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; – наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; – препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве; – наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета	За другу област изабран је садржај који одговара завршном разреду основне школе, иако се неки аспекти родне перспективе налазе и у програмима Грађанског васпитања за претходне разреде. Осим разликовања пола и рода, од ученика се очекује да доводе у везу питања родне перспективе са квалитетом живота свих људи у једној заједници. Родна равноправност је заправо прича о једна-ким могућностима за све, а ради развоја друштва. Активности треба фокусирати на идентификацију препрека родној равноправности и на очекивања у будућности – шта за њено постизање треба да уради држава, а шта организације цивилног друштва и сами по-јединци. Овде се, такође, тематика може сагледати из перспективе некад и сад и локално и глобално. Ученицима су доступни бројни подаци који недвосмислено показују какво је стање када је у питању родна равноправност, код нас и у свету. Ова тема се реализује кроз 9 часова (5 часова обраде и 4 часа утврђивања).

са насилником;	
3.Тема: ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Медији	
-наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; – образложи значај слободе медија за развој демократије; – у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; – препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; – проналази и користи информације из различитих извора, критички их разматра и вреднује; – препозна пример злоупотребе деце у медијима	У оквиру треће области предвиђено је да се ученици баве питањима медија и њиховом доприносу демократизацији друштва. Ученици завршног разреда, уколико су од стране наставника добро припремљени, могу сасвим успешно у медији-ма самостално препознати неке од примера манипулације. У овој тематској целини налази се и садржај који се односи на медијску писменост, али се она развија на многим садржајима овог избор-ног програма, у свим разредима, и то сваки пут када се од ученика тражи да проналазе и критички разматрају податке који су дати у медијима. . Ова тема се реализује кроз 8 часова (5 часова обраде и 3 часа утврђивања).
4.Тема: ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Вредности грађанског друштва	
-у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, – учествује у избору садржаја и начина рада.	Као наставак бављења медијима програм предвиђа да ученици у оквиру четврте целине осмисле и реализују кратки филм на тему по избору, а која се тиче кључних вредности грађанског друштва. Најважнији моменат ове акције јесте договор ученика о томе којом темом ће се бавити и како ће јој приступити. Фокус ове акције, наравно, није на техничком квалитету произведеног филма, иако ученици осмог разреда својим мобилним телефонима свакако могу то коректно извести. Као припрему за ту акцију потребно је интегрисати пређене садржаје и достигнуте исходе, како би ученици стекли бољи увид у развој кључне, односно међупредметне компетенције за одговорно учешће у демократском друштву. У ту сврху треба извршити неки вид рекапитулације о томе шта се све дешавало током њиховог изучавања Грађанског васпитања, са посебним освртом на активности у оквиру четврте области, где су ученици спроводили акцију у корист деце,

	истраживали ставове и понашање ученика, симулирали рад парламента итд. Ова тема се реализује кроз 8 часова (1 час обраде, 6 часова утврђивања и 1 час систематизације).
Напомена: Начин оцањивања је описан-ИСТИЧЕ СЕ, ДОБАР И ЗАДОВОЉАВА	

Слободна наставна активност: МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА	
Циљ: Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.	
Исходи	Начин остваривања
ТЕМА 1: Еколошки отисак и опстанак	
По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: - поседује вредности, ставове и вештине и понашање у складу са одрживим развојем - примењује рационално коришћење природних ресурса - има развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине и природе - схвати појам еколошког отиска и његову сврху, шта се подразумева под еколошким дугом, основне појмове о еколошком дефициту и да схвате проблеме који настају услед еколошког дуга. - зна који су циљеви одрживог развоја које су прописале Уједињене нације - уочава потешкоће које прате човечанство - стекне основна сазнања о еколошком праву	Ова наставна тема реализоваће се кроз 10 часова- 5 часова обраде, 2 часа утврђивања, 3 часа за практичне активности. Планирани садржаји програма поред основног теоријског приступа имаће и активан приступ који је усмерен ка практичној примени стечених знања. На часовима ће се радити на усмеравању интересовања и креативности ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину. Ново градиво се објашњава и повезује са знањем и искуством ученика, уз издвајање главних појмова (еколошки отисак, еколошки дефицит, еколошки дуг, еколошко право...). Примењиваће се рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја. Достизање исхода оствариће се и кроз друштвене игре, дебату, радионице и кроз мала истраживања. Начин приказа резултата може бити задат или по слободном избору. Биће обезбеђен час за презентовање резултата истраживања, да ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника

- користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	Степен усвојености градива биће утврђен кроз ангажовање ученика на часу, улагање труда у дискусији на задату тему, доношење потребног материјала за час, кроз њихове самосталне истраживачке радове и кроз реализацију и презентацију урађених задатака. Ученици ће бити укључени у вредновање рада група и самопроцену, како би оцена остварености постигнућа била што објективнија.
ТЕМА 2: Управљање отпадом	
По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: - се бави темом решавања проблема отпада - зна какве врсте отпада могу бити, шта се подразумева под појмом „управљање отпадом“ и како се отпадом управља у другим државама - зна које институције у локалној заједници су надлежне за решавања проблема отпада - учествује у акцијама које су усмерене ка да смањењу отпада - поседује радозналост и одговорност - уочава, формулише, анализира и решава проблем - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и	Ова наставна тема реализоваће се кроз 10 часова - 4 часа обраде, 2 часа утврђивања и 4 мала пројекта. Обрада нових садржаја реализоваће се коришћењем слика, енциклопедија, научних часописа, видео материјала и интернета. За остваривање исхода у реализацији ове теме обрадиће се класификација отпада према: врсти материјала од којег је направљен (лим, пластика, стакло, органски...), према изворима настајања (кућни, индустријски, медицински...). Ученици добијају потребан материјал, истражују литературу и претражују интернет. Достицање исхода оствариће се и кроз различите практичне активности, посматрање, бележење, анализирање, дискутовање, закључивње, прикупљање података, обрађивање истих, израда презентација, осмишљавање и реализација акција за смањење отпада. Могућа је посета институцијама у окружењу које се баве управљањем отпадом. Степен усвојености градива биће утврђен кроз ангажовање ученика на часу, улагање труда у дискусији на задату тему, доношење потребног материјала за час, кроз њихове самосталне истраживачке радове и кроз реализацију и презентацију урађених пројектних задатака. Ученици ће бити укључени у вредновање рада група и самопроцену, како би оцена остварености постигнућа била што објективнија.

где та знања може да примени	
ТЕМА 3: Рециклажа, ремедијација и поновна употреба добара и сировина	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: - поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине - познаје све могућности смањења отпада (тзв. Р-правила на енглеском говорном подручју) - претраживањем интернета и литературе налази начине како да третира отпад - зна шта је ремедијација - зна предности а који су недостаци поновне употребе добара и сировина - уочава, формулише, анализира и решава проблем - користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања/акција; - сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; - критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	Ова наставна тема реализоваће се кроз 6 часова- 3 часа обраде, 2 часа утврђивања и 1 акције. Садржаји ове теме доприносе надограђивању претходно стечених знања о отпаду. Исходи предвиђени за ову тему ће се остваривати коришћењем слика, шема и цртежа, коришћењем мултимедијалних презентација и разговором о ономе што ученици већ знају о отпаду. Кроз акцију прикупљања старог папира ће се код ученика развити свест о личном ангажовању у смањењу загађења. У оквиру ове теме ученици могу да праве паное, стрипове или филмиће о рециклажи. За процену степена остварености стандарда у овој теми користиће се наставни листићи са питањима, мозгалицама, укрштеницама и проблемским задацима.
ТЕМА 4: Обновљиви извори енергије	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Ова наставна тема реализоваће се кроз 8 часова- 4 часа обраде, 2 часа утврђивања, и 1 час за активност и 1 за презентацију свих реализованих малих пројеката.

- схвати колико су обновљиви извори енергије добри и лоши по животну средину
- зна појам енергетске ефикасности и зашто је она значајна
- зна шта је енергетски ефикасна кућа и познаје енергетски ефикасне грађевине у свету
- искористити већ стечена знања о обновљивим и необновљивим изворима енергије, али и знања из географије и вештине стечене на техници и технологији за радионичарски рад о изворима енергије
- осмисли и формулише истраживачки задатак где ће упоређивати одрживу и неодрживу потрошњу енергије у својој околини
- прикаже и образложи резултате истраживања или акција, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником;
- користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата
- табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;
- разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени

Ученици имају извесна предзнања о о обновљивим и необновљивим изворима енергије, из географије и технике и технологије. Исходи предвиђени за ову тему ће се остваривати коришћењем интернет извора, енциклопедија, научних часописа, слика, шема и цртежа, мултимедијалних презентација и разговором о ономе што ученици већ знају из ранијих разреда и других предмета.

Обрада садржаја и реализација пројекта може да буде праћена радионичарским, односно групним радом (нпр. ученици у групама раде на неким картама означавају места у Србији и другим државама у којима се користе обновљиви извори енергије). Кроз такав начин рада ће се код ученика развити способност посматрања, уочавања, закључивања, генерализације и свега онога што је непоходно приликом истраживања. Сумирањем резултата свих парова/група ученици стичу целовиту слику о значају коришћења обновљивих извора- предностима и недостацима.

Садржаји који се не могу обрадити кроз горе описане методе, обрадиће се коришћењем кратких филмова са youtube канала. Помоћу друштвене игре стечена знања ће се додатно утврдити.

Степен усвојености градива биће утврђен кроз ангажовање ученика на часу, кроз њихове самосталне истраживачке радове и кроз реализацију и презентацију урађених задатака. Ученици ће бити укључени у вредновање рада група, појединаца и самопроцену, како би оцена остварености постигнућа била што објективнија.

На крају теме биће обезбеђен час за презентовање резултата свих активности реализованих током године, да ученици сами процене квалитет свог рада и добију повратну информацију од наставника

Напомена- Циљ СНА се остварује кроз низ међупредметних корелација (са биологијом, географијом, ликовном културом, информатиком, техником и технологијом). Изводиће се што чешће ван учионице у природном окружењу (школском дворишту или на неком другом терену), где ће ђаци самостално или у групама проучавати, прикупљати податке, осмишљавати и реализовати пројекте, а затим на часовима представљати резултате уз употребу ИТ или различитих ликовних техника.

У току реализације програма планирана је сарадња са локалним институцијама, јавним установама, другим школама и удружењима.

У зависности од потреба ученика и међупредметне корелације могуће је ротирати наставне једнице током године.

Слободна наставна активност: ДОМАЋИНСТВО

Циљ: Циљ учења Домаћинства је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.

Задачи: Ученици ће моћи да се информишу о различитим сегментима који чине домаћинство, усвојиће знања из области културе становања, одевања, понашања. Уједно, ученици ће практично примењивати нека знања о одржавању обуће, одеће, планирању кућног буџета. Учиће да припремају једноставнија јела, салате, сокове.

ИСХОДИ

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:

- одговорно испуњава обавезе потребне за живот у заједници / домаћинству;
- преиспита сопствене и навике других чланова заједнице/домаћинства и утиче на њихову промену ка рационалном планирању, економичној потрошњи и развијању одговорних еколошких навика;
- користи рачунарске апликације, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашњег уређења домаћинства, уважавајући потребе савремене културе становања;
- учествује у активностима уређења и заштите домаћинства и окружења у коме се оно налази;
- анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства;
- правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу;
- образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије и значај топлотне изолације са уштедом енергије у домаћинству;
- правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора;
- разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава;
- планира буџет домаћинства и управља њиме;
- планира радну недељу, укључује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству;
- припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране;

- правилно се храни, води рачуна о сопственом здрављу и здрављу породице;-планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства;
- примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилног руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране;
- истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства;
- процењује значај и утицај информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања различитих проблемских ситуација;
- комуницира на конструктиван начин;
- процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот;
- осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односи према свом животу, животу других и животној средини;
- критички процењује сопствени рад и рад сарадника у групи;
- сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и афирмише толеранцију и равноправност у дијалогу

Садржај активности	Начин остваривања
ТЕМА 1: Савремено домаћинство и породица	
За ову тему предвиђено је 4 часа. Приликом обраде ове теме, са ученицима ће се радити на упознавању са тиме шта подразумевају савремено домаћинство и породица, како се организује домаћинство, какви су односи и потребе у породици и њихово усклађивање. Такође, шта значи формирање здраве породице, које су фазе породичног живота.	Да би се ученицима приближила тема, наставник објашњава да је важно преиспитивати сопствена знања, своје и навике других чланова заједнице/домаћинства и утиче на њихову промену ка рационалном планирању, економичној потрошњи и развијању одговорних еколошких навика, ова тема ће се у већој мери остваривати примерима, разговором и кратким анкетама о навикама које ученици имају у оквиру породичног живота које ћемо након тога анализирати и коментарисати.
ТЕМА 2: Култура становања	
Друга тема има 6 часова и подразумева обраду тема: Функционалне целине домаћинства и њихове улоге. Технички апарати у домаћинству и безбедност у	Наставник указује да постоје различите врсте стамбеног простора, говори о могућностима за економично и целисходно коришћење тог простора, као и о могућностима прилагођавања стамбеног простора функционалним и

домаћинству.Уређење домаћинства и околине у градској и сеоској средини.Економично коришћење и потрошња воде у градском и сеоском домаћинству.	естетским потребама чланова породице. Треба указати на важност и улогу стамбеног простора у нормалном функционисању и различитим фазама развоја једне породице.
ТЕМА 3: Култура одевања	
За ову тему одвојено је 4 часа. Трећа тема подразумева обраду улоге одеће и обуће у животу човека, причу и примере за природне и вештачке материјале, њихова својства и употреба у домаћинству.Ученици ће учити како да одржавају одећу и кућни текстил. Говорићемо и о рециклажи кућног текстила и одеће	Кроз практични рад треба овладати вештинама одржавања одеће направљене од различитих материјала (прање, уклањање флека, пеглање, одлагање, пришивање дугмета), правилно читати и тумачити декларације на етикетама обуће и одеће, осмислити пано и представити одржавање одеће направљене од различитих материјала. Такође, могу организовати прикупљачку акцију старе, памучне гардеробе, пронаћи која текстилна трговина откупљује стару гардеробу или организује акцију старо за ново.
ТЕМА 4: Култура понашања	
За ову тему предвиђено је 5 часова и у оквиру ње ћемо учити како планирати и расподелити кућни буџет. Како направити план набавке и избор артикала. План и припреме за путовање. Правила понашања у превозним средствима, у граду и на путовању. Савремена средства комуникације и претраживање различитих информација.	Тема Култура понашања треба да омогући ученицима да стекну вештине у свакодневним активностима у области културе понашања: куповини, комуникацији и путовањима. У области куповине мисли се на правилан избор потребних (не сувишних) артикала, планирање и правилну расподелу кућног буџета. Такође, примена информационих и комуникационих технологија омогућава и успешно планирање и реализацију путовања. Одабир дестинације, резервација и куповина карата се, на пример, данас много лакше обављају уз помоћ информационих технологија.
ТЕМА 5: Средства за одржавање личне хигијене и хигијене домаћинства	
Обрада ове теме радиће се 5 часова . Ученици ће учити о значају воде за одржавање хигијене, средствима за личну	Ова тема ће омогућити ученицима да разврставају хемикалије на козметику, личну хигијену, кућну хемију, правилно употребљавају исте и укажу на

хигијену и козметичка средства. Шта би требало да чини кућну апотеку. Како се одржава домаћинство и о отпадним материјалима у домаћинству.	важност познавања и правилног читања ознака на истим. Ученици треба да истраже и да направе план набавке кућне апотеке. Како и чиме могу да заштите дрво, метал и зидове од атмосферског утицаја, такође треба да истраже како да уклоне мрље са стакла, намештаја, металних предмета, одеће и обуће у домаћинству.
ТЕМА 6: Исхрана у домаћинству	
10 часова ће се радити тема Исхрана у домаћинству. Она ће омогућити ученицима да се упознају са „органском производњом хране”, а истраже и планирају буџет за исхрану свог домаћинства ако користе „органску храну” и храну која није органска, са посебним освртом на ГМО, да се упознају са термином „правилна исхрана” и да испланирају потрошачку корпу за једно домаћинство. Учиће шта су последице неправилне исхране и о мерама заштите хране од загађивања, правилном одлагању, чувању и конзервирању намирница.	У оквиру ове теме планиране су вежбе које се могу изводити у групама: састављање јеловника (расподела укупних енергетских потреба по појединим оброцима у току дана. Ученици могу да истражују навике у исхрани код нас и у свету, као и последице тих навика. Увежбавају припрему хране у сировом стању, као што су: салате и сокови од воћа и поврћа, припремају млечне напитке, воћни јогурт, као и дезерт.

Слободна наставна активност: Драмска уметност	
ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
Читање и разумевање драмског текста	
- Анализира ликове драмских дела, њихову карактеризацију и мотиве; - анализира елементе композиције драмског дела (чин, сцена, појава); - упореди позоришну представу и драмски текст. - критички промишља о стварности на основу прочитаних дела	Драмски текст и његова композиција Анализа ликова и мотива, карактеризација ликова Доживљај драмског текста и критички однос према тексту

Основне сценске вештине и разумевање сценског простора

По завршеној теми ученик ће бити у стању да:

- изводи покрет, гестикулацију и мимику на сцени;
- изводи гласовне вежбе за унапређивање дикције;
- игра различите сценске улоге и импровизује на сцени;
- користи сценски простор на ефектан начин;
- користи реквизите на правилан и безбедан начин, поставља их и уклања са сцене у складу са драмским предлошком и потребама представе;
- користи светло и звук ради истицања одређених делова сцене или ликова на сцени;

Вежбе покрета, дикције, гласовне вежбе
Импровизација на сцени
Шта је сцена?
Израда, примена реквизита Како користити
светло и звук?
Музика на сцени

Учешће у сценском процесу и припрема за јавно извођење представе

По завршеној теми ученик ће бити у стању да:

- адаптира приповетке, бајке, епске, лирске песме и друга књижевна дела стварајући од њих драмски текст.
- импровизује, смисли, напише сцене, дијалоге, учествује у изради сценарија/драматизације.
- изради и/или прилагоди сценске реквизите и костиме за представу;
- сарађује са другим ученицима у планирању, пробама и извођењу сценских комада;
- ради тимски, развија вештине комуникације, прихвати идеје осталих ученика;
- разговара и подели искуства о томе шта је научио у току процеса рада, изнесе предлоге за побољшање, нове идеје за будуће сценске пројекте;
- активно учествује у организацији представе (у школи или у другим установама);
- учествује у промоцији представе;
- припрема и изводи представу пред публиком.

Развијање сарадње
Учешће у групи/тимском раду
Развијање вештина комуникације
Развијање самопоуздања
Вежбе концентрације
Превазилажење треме наступом на сцени
Прављење плаката, рекламе, видео записа...